

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 12.12.2022 г.
C(2022) 9343 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за държавна помощ за широколентови мрежи

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ВЪВЕДЕНИЕ	3
2.	ОБХВАТ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ, ВИДОВЕ ШИРОКОЛЕНТОВИ МРЕЖИ	5
2.1	Обхват.....	5
2.2	Определения	6
2.3	Видове широколентови мрежи	8
2.3.1	Фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп	9
2.3.2	Мобилни мрежи за достъп.....	9
2.3.3	Мрежи за пренос на данни	10
3.	ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 106, ПАРАГРАФ 2 ОТ ДОГОВОРА.....	10
4.	ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 107, ПАРАГРАФ 3, БУКВА В) ОТ ДОГОВОРА	13
5.	ПОМОЩ ЗА РАЗГРЪЩАНЕ НА ШИРОКОЛЕНТОВИ МРЕЖИ.....	14
5.1	Първо условие: улеснение за развитието на стопанска дейност	14
5.1.1	Мрежите като средства за улеснение на стопанските дейности	14
5.1.2	Стимулиращ ефект	15
5.1.3	Спазване на други разпоредби на правото на Съюза.....	15
5.2	Второ условие: помощта не трябва да влияе неоправдано върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес.....	16
5.2.1	Положителни ефекти от помощта	16
5.2.2	Необходимост от държавна интервенция	16
5.2.3	Целесъобразност на помощта като инструмент на политиката..	28
5.2.4	Пропорционалност на помощта	32
5.2.5	Прозрачност, докладване, мониторинг на помощта	43
5.3	Неблагоприятни последици върху конкуренцията и търговията	44
5.4	Съпоставяне на положителните ефекти от помощта с неблагоприятните последици за конкуренцията и търговията.....	44
6.	ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА МЕРКИТЕ ЗА УСВОЯВАНЕ	45
6.1	Социални ваучери	46
6.2	Ваучери за свързаност	47
6.2.1	Първо условие: улеснение за развитието на стопанска дейност	48
6.2.2	Второ условие: помощта не трябва да влияе неоправдано върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес.....	48
7.	ПРОЗРАЧНОСТ, ДОКЛАДВАНЕ, МОНИТОРИНГ	50
7.1	Прозрачност	50
7.2	Докладване	51
7.3	Мониторинг	51

8.	ПЛАН ЗА ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА	51
9.	ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	53

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за държавна помощ за широколентови мрежи

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Свързаността е основен градивен елемент на цифровата трансформация. Тя е от стратегическо значение за растежа и иновациите във всички икономически сектори на Съюза, както и за социалното и териториалното сближаване.
2. Съюзът си постави амбициозни цели за свързаността в съобщението „Гигабитов интернет“¹, съобщението „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“², съобщението „Цифров компас“³, както и в предложението си за решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на политическа програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“ (Политическа програма за цифровото десетилетие⁴, предложение за ППЦД).
3. В съобщението „Гигабитов интернет“ Комисията постави следните цели за свързаността за 2025 г.: а) всички домакинства в Съюза, независимо дали са в градски или в селски райони, следва да имат свързаност с интернет със скорост на изтегляне поне 100 Mbps, с възможност за надграждане до 1 Gbps; б) двигателите на социално-икономическото развитие, като цифрово интензивни предприятия, училища, болници и държавната администрация, следва да се възползват от скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 1 Gbps; и в) всички градски зони и основни транспортни пътища следва да имат непрекъснато 5G покритие⁵.
4. В съобщението „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ се обяснява, че терминът „100 Mbps с възможност за достигане до гигабитова скорост“ отразява очакването на Комисията, че с напредването на десетилетието домакинствата все повече ще се нуждаят от скорост от 1 Gbps⁶.
5. Съобщението „Цифров компас“ поставя като цел за свързаността до 2030 г. всички домакинства в Съюза да бъдат обхванати от гигабитова мрежа⁷, а всички

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 14 септември 2016 г. „Свързаност за изграждане на конкурентоспособен цифров единен пазар — към европейско общество на гигабитов интернет“ (COM/2016/587 final).

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 19 февруари 2020 г. „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ (COM/2020/67 final).

³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 9 март 2021 г. „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“ (COM/2021/118 final).

⁴ Предложение за Решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на политическа програма до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“ (COM/2021/574 final, 2021/0293/COD).

⁵ Раздел 3 от съобщението „Гигабитов интернет“.

⁶ Бележка под линия 3 от съобщението „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“.

⁷ При сегашния етап на развитие оптичните линии до домашни абонати, оптичните линии до сгради и високоефективните кабелни мрежи (поне DOCSIS 3.1) могат да осигурят скорост на изтегляне от 1 Gbps.

населени райони — от 5G⁸. В предложението за ППЦД се подчертава, че „потребностите на обществото от ширина на честотната лента за качване и изтегляне непрекъснато нарастват. До 2030 г. мрежите с гигабитова скорост следва да бъдат достъпни за всички, които се нуждаят от такъв капацитет или го желаят“⁹.

6. За постигането на целите на Съюза за 2025 г. и 2030 г. са необходими подходящи инвестиции. Тези инвестиции идват основно от частни инвеститори и при необходимост може да бъдат допълвани с публични средства в съответствие с правилата за държавна помощ.
7. Пандемията от COVID-19 отвори ролята на високоефективните електронни съобщителни мрежи за хората, стопанската дейност и държавните институции. На 27 май 2020 г. Комисията отправи предложение за мащабен план за възстановяване с цел смекчаване на икономическите и социалните последици от пандемията, наречен NextGenerationEU¹⁰. Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ), създаден с Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета¹¹, е част от този план. Един от ключовите приоритети на МВУ е да се подкрепя цифровият преход посредством мерки за свързаност, насочени по-конкретно към преодоляване на цифровото разделение между градските и селските райони и търсене на решения за неефективността на пазара по отношение на изграждането на високоефективни мрежи. В Регламент (ЕС) 2021/241 се изисква всяка държава членка да отдели най-малко 20 % от определеното финансиране за мерки, които да стимулират цифровия преход.
8. Освен това електронните съобщителни мрежи могат да спомогнат за постигането на целите за устойчивост. Целта на Съюза за 2050 г. за неутралност по отношение на климата, заложена в съобщението „Европейски зелен пакт“¹² и в Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета¹³, не може да бъде постигната без фундаментална цифрова трансформация на обществото. Един от съществениите компоненти на цифровата трансформация на Съюза е разработването на защитени и високоефективни електронни съобщителни мрежи, които съдействат за създаването на важен принос към основните екологични цели на Съюза. В същото време самите електронни съобщителни

⁸ Раздел 3.2 от съобщението „Цифров компас“.

⁹ Съображение 7 от предложението за ППЦД.

¹⁰ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 27 май 2020 г. „Частта на Европа: „Възстановяване и подготовка за следващото поколение“, COM(2020) 456 final.

¹¹ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17). Вж. също Регламент на Съвета (ЕС) 2020/2094 от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19 (ОВ L 433I, 22.12.2020, стр. 23).

¹² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 11 декември 2019 г. „Европейският зелен пакт“ (COM(2019)640 final).

¹³ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр.1).

мрежи ще трябва да станат по-устойчиви и ефикасни при използването на енергия и ресурси.

9. Секторът на електронните съобщения премина през задълбочен процес на либерализация и в момента подлежи на секторно регулиране. Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета¹⁴ предоставя регулаторната рамка за електронните съобщения.
10. Политиката в областта на конкуренцията и по-конкретно правилата за държавна помощ играят важна роля в осъществяване целите на цифровата стратегия и разработването на координирана инвестиционна стратегия за свързаност. Целта на контрола върху държавната помощ в сектора на широколентовия достъп е да се гарантира, че държавната помощ ще доведат до по-високо равнище на широколентово покритие и употреба, отколкото би било без държавна намеса, като в същото време се подкрепят по-високо качество, услуги на по-достъпни цени и инвестиции, насърчаващи конкуренцията. Всяка държавна намеса следва да ограничава в максимална степен риска от изтласкване на частните инвестиции, от промяна на търговските стимули за инвестиране и в крайна сметка от нарушаване на конкуренцията в противовес на общия интерес.
11. През 2020 г. Комисията постави началото на оценка на Насоките за широколентовите мрежи от 2013 г.¹⁵, за да се прецени дали продължават да са подходящи за целта. Резултатите¹⁶ показаха, че макар по принцип правилата да са работили ефективно, са необходими целенасочени корекции, за да се отрази последното развитие на пазара и технологиите, както и да се вземат предвид законодателните промени и текущите приоритети¹⁷.

2. ОБХВАТ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ, ВИДОВЕ ШИРОКОЛЕНТОВИ МРЕЖИ

2.1 Обхват

12. С цел да се предотвратят ситуации, в които държавната помощ неоправдано нарушава или заплашва да наруши конкуренцията на вътрешния пазар и значително да засегне търговията между държавите членки, в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз („Договора“) е залегнал принципът, че държавната помощ е забранена. В определени случаи обаче тази помощ може да бъде съвместима с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграфи 2 и 3 от Договора.
13. От държавите членки се изисква да представят уведомление пред Комисията за плановете си за отпускане на държавна помощ съгласно член 108, параграф 3 от Договора, с изключение на случаите, когато помощта се отнася за една от

¹⁴ Директива (ЕС) 2018/1972 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ОВ L 321, 17.12.2018 г., стр. 36).

¹⁵ Съобщение на Комисията от 26 януари 2013 г. „Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разполагане на широколентови мрежи“ (ОВ C 25, 26.1.2013 г.) („Насоки за широколентовите мрежи от 2013 г.“).

¹⁶ Вж. Работен документ на службите на Комисията за резултатите от оценката от 7 юли 2021 г., SWD(2021) 195 final.

¹⁷ Вж. резюмето към Работен документ на службите на Комисията от оценката на правилата за държавна помощ при изграждането на широколентова инфраструктура от 7 юли 2021 г., SWD(2021) 194 final).

категориите, освободени от изискванията за уведомяване съгласно член 109 от Договора¹⁸.

14. В настоящите насоки се предоставят указания за това как на базата на член 106, параграф 2, член 107, параграф 2, буква а) и член 107, параграф 3, буква в) от Договора Комисията извършва оценка на съвместимостта на държавната помощ за изграждането и усвояването на фиксирани и мобилни широколентови мрежи и услуги.
15. Държавна намеса, която не отговаря на едно от условията, посочени в член 107, параграф 1 от Договора, не представлява държавна помощ. Ето защо те не подлежат на оценката на съвместимостта, изложена в насоките.
16. По-специално финансиране от Съюза, което се управлява централно от институциите, агенциите, съвместните предприятия или други органи на Съюза и което не е пряко или непряко под контрола на държавите членки¹⁹, не представлява държавна помощ.
17. Помощ за изграждане и усвояване на широколентови мрежи и услуги не може да се предоставя на предприятия в затруднено положение, както е посочено в насоките на Комисията относно държавната помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение²⁰.
18. Когато извършва оценка на помощта в полза на предприятие, което е обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване в резултат на предишно решение на Комисията, с което се обявява, че помощта е неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, Комисията ще вземе предвид размера на помощта, която остава да бъде събрана²¹.

2.2 Определения

19. За целите на настоящите насоки се прилагат следните определения:
 - а) „широколентова мрежа“ означава електронна съобщителна мрежа, съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива (ЕС) 2018/1972, която предоставя широколентови електронни съобщителни услуги („широколентови услуги“);

¹⁸ Например Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1).

¹⁹ Като например финансирането, предоставено съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1316/2013 и (ЕС) № 283/2014 (ОВ L 249, 14.7.2021 г., стр. 38).

²⁰ Съобщение на Комисията „Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение“, раздел 2.2 (ОВ C 249, 31.7.2014 г., стр. 1).

²¹ Вж. решение от 13 септември 1995 г., *TWD/Комисия*, съединени дела T-244/93 и T-486/93, EU:T:1995:160, точка 56. Вж. също съобщението на Комисията; *Известие на Комисията относно събирането на неправомерна и несъвместима държавна помощ* (ОВ C 247, 23.7.2019 г., стр. 1).

- б) „мрежа за достъп“ означава сегментът от широколентова мрежа, който свързва мрежата за пренос на данни с помещенията или устройствата на крайните потребители;
- в) „фиксирана мрежа за достъп“ означава широколентова мрежа, предоставяща услуги за пренос на данни на крайни потребители на фиксирано местоположение, като използва различни технологии, включително кабел, цифрова абонатна линия („DSL“), оптични влакна и безжична връзка;
- г) „фиксирана свръхвисокоскоростна мрежа за достъп“ означава фиксирана мрежа за достъп, която предоставя широколентови услуги със скорост на изтегляне поне 100 Mbps („фиксирани свръхвисокоскоростни широколентови услуги“);
- д) „мобилна мрежа за достъп“ означава безжична съобщителна мрежа, която осигурява свързаност на крайни потребители на всяко местоположение в района, обхванат от мрежата, чрез използване на един или няколко стандарта за международни мобилни телекомуникации („IMT“);
- е) „мрежа за пренос на данни“ означава частта от мрежа, която свързва мрежата за достъп с опорната мрежа.. Това е частта от мрежата, в която се събира трафикът от крайните потребители;
- ж) „опорна мрежа“ означава основната мрежа, която осъществява взаимовръзката между мрежите за пренос на данни от различни географски райони или региони;
- з) „активна мрежа“ означава широколентова мрежа с активни компоненти (например транспондери, маршрутизатори и комутатори, активни антени) и пасивни компоненти (например канали, стълбове, мачти, неизползвани оптични нишки, улични разпределителни кутии и шахти);
- и) „инфраструктура“ означава широколентова мрежа без активни компоненти, която обикновено включва физическа инфраструктура, както е определена в член 2, втори параграф, точка 2 от Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета²², и кабели (включително неизползвани оптични нишки и медни кабели);
- й) „върхово натоварване“ означава времето от деня, което обикновено продължава един час, когато натоварването на мрежата обикновено е максимално;
- к) „условия на върхово натоварване“ означава условията, при които се очаква мрежата да работи при „върхово натоварване“;

²²

Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (ОВ L 155, 23.5.2014 г., стр. 1).

- л) „помещения, обхванати от мрежата“ означава помещенията на крайните потребители, към които при поискване от крайните потребители и в срок от 4 седмици от датата на искането операторът може да предоставя широколентови услуги (независимо дали тези помещения вече са свързани към мрежата или не). Цената, която операторът начислява за предоставянето на такива широколентови услуги в помещенията на крайните потребители, в този случай не трябва да надвишава обичайните такси за свързване. Това означава, че той не трябва да включва никакви допълнителни или извънредни разходи в сравнение със стандартната търговска практика и във всеки случай не трябва да надвишава обичайната цена в съответната държава членка. Тази цена трябва да се определя от компетентния национален орган;
- м) „съответен времеви хоризонт“ означава времеви хоризонт, използван за потвърждаване на планирани частни инвестиции, и съответства на предвидената от държавата членка времева рамка за изграждане на планираната финансирана от държавата мрежа, която започва от момента на публикуване на обществената консултация за планираната държавна намеса до въвеждането на мрежата в експлоатация, т.е. до началото на предоставяне на услуги на едро или на дребно по финансираната от държавата мрежа. Съответният времеви хоризонт, който се взема предвид, не може да бъде по-кратък от 2 години;
- н) „надграждане на съществуваща инфраструктура“ означава изграждане на мрежа, финансирана от държавата, в допълнение към една или няколко налични мрежи в определен район;
- о) „изтласкване“ означава икономически ефект от държавна намеса, която води до липса на стимулиране, предотвратяване, намаляване или дори премахване на частни инвестиции. Такъв може да бъде случаят например, ако частните инвеститори виждат, че рентабилността на тяхната предишна или планирана инвестиция намалява поради държавна помощ за алтернативна инвестиция, което може да ги накара да решат да намалят инвестицията си, да я преустановят, да я променят, да се оттеглят изцяло от пазара или да решат да не навлизат в нов пазар или географска област;
- п) „радикална промяна“ означава значително подобрене, постигнато от мрежи с държавно финансиране, което води до съществени нови инвестиции в широколентови мрежи, както и до по-големи нови възможности на пазара по отношение на наличността на широколентови услуги, капацитета, скоростта или други относими характеристики на мрежата и конкуренцията;
- р) „цифрово разделение“ означава разликата между тези райони или региони, които имат достъп до подходящи широколентови услуги, и онези, които нямат такъв достъп.

2.3 Видове широколентови мрежи

20. За целите на оценяването на държавната помощ в насоките се прави разграничение между фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп, мобилни мрежи за достъп и мрежи за пренос на данни, както са допълнително

описани в раздели 2.3.1, 2.3.2 и 2.3.3. „Фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп“ и „мобилни мрежи за достъп“ се използват взаимозаменяемо с „фиксирани мрежи“ и съответно „мобилни мрежи“. Всички скорости, посочени в настоящите насоки, са предназначени за условия на върхово натоварване.

2.3.1 Фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп

21. При настоящото ниво на технологично развитие има различни видове фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи за достъп, включително: а) оптични кабелни мрежи (FTTx)²³; и б) усъвършенствани модернизирани кабелни мрежи, използващи стандарт поне DOCSIS 3.0²⁴. Безжичните мрежи, като конкретни фиксирани безжични мрежи за достъп²⁵, както и сателитните мрежи²⁶ също е възможно да предоставят свръхскоростни широколентови услуги.

2.3.2 Мобилни мрежи за достъп

22. На настоящия етап на пазарно и технологично развитие едновременно съществуват²⁷ няколко поколения мобилни технологии.

²³ FTTx се отнася за различни видове мрежи, включително оптични линии до сгради (FTTB), до домашни абонати (FTTH), до помещения (FTTP) и до разпределителни кутии (FTTC). FTTC мрежите обаче могат да предоставят фиксирани свръхскоростни услуги само когато използват векторизиране с определена дължина върху абонатната линия (технология, която повишава ефективността на високоскоростните цифрови абонатни линии (VDSL)).

²⁴ DOCSIS означава „интерфейс спецификации на данни за кабелни услуги“. Това е световно признат телекомуникационен стандарт, който разработва и осигурява поколения спецификации (DOCSIS 1.0, DOCSIS 1.1, DOCSIS 2.0, DOCSIS 3.0, DOCSIS 3.1 и др.). При настоящото състояние на пазара са разработени спецификации за DOCSIS 4.0.

²⁵ Например фиксирани безжични мрежи за достъп, базирани на 5G технологията, а вероятно и други безжични технологии, които включват фиксирани радио решения, особено Wi-Fi от следващо поколение (Wi-Fi6).

²⁶ Решения, базирани на сателитни технологии, понастоящем се използват в някои случаи в отдалечени или изолирани райони в ситуации, при които могат да предоставят подходящо ниво на фиксирани широколентови услуги. Очаква се в бъдеще да станат достъпни по-модерни сателити, които са в състояние значително да подобрят качеството на широколентовите услуги и да предоставят свръхвисока скорост (включително сателити с много висок преносен капацитет). Сателитите играят роля и в предоставянето на услуги на публичните органи. В процес на подготовка са няколко сателитни констелации в ниска околоземна орбита (LEO), които се очаква да могат да намалят закъснението на сигнала.

²⁷ Всички мобилни широколентови системи (2G, 3G, 4G и 5G) се основават на международните стандарти за мобилни телекомуникации (IMT) на Международния съюз по далекосъобщения. Международните стандарти за мобилни телекомуникации представляват спецификации и изисквания за високоскоростна мобилна широколентова услуга, основани на технологичния прогрес в съответната времева рамка. Мобилните мрежи постепенно включват характеристиките и възможностите на новите стандарти. Освен това количеството и видът на използвания спектър, с различни характеристики на разпространение, оказват съществено влияние върху качеството на предоставяната услуга. Например от трите „пионерни“ ленти, идентифицирани за 5G услуги, понастоящем се прогнозира, че радиочестотната лента от 700 MHz е по-подходяща за покритие на широки области и на закрито; 3,6 GHz (3,4-3,8 GHz) се характеризира с висок капацитет, но с по-малко покритие от честотната лента 700 MHz; 26 GHz (24,25-27,5 GHz) вероятно ще се използва за разполагане на горещи точки в малки райони с много голямо търсене (например транспортни центрове, места за развлечения, промишлени или търговски обекти, или по протежението на основни пътища и железници в селски райони) и няма да се използва за създаването на покритие на широки области. Новите мобилни поколения също може да използват радиочестотни ленти, използвани първоначално от предишни поколения.

23. Преходът към всяко ново мобилно поколение като цяло е постепенен²⁸. На настоящия етап в някои части в Съюза продължават да се разгръщат 4G мрежи, а за изграждането на несамостоятелни 5G мрежи се разчита на съществуващата мрежи на 4G LTE и LTE-Advanced²⁹. Очаква се 5G мрежите постепенно да станат самостоятелни и в бъдеще да не разчитат на съществуващата 4G инфраструктура. Очаква се чрез самостоятелните 5G мрежи да се позволи предоставянето на по-ефективни мобилни услуги, включително намаляване на закъснението на сигнала и по-добри възможности за пренос, както и да се създадат модерни сценарии за употреба и приложения.
24. С цел да се осигури ефективно и качествено използване на радиочестотния спектър, държавите членки може да прилагат условия към индивидуалните права за използване на радиочестотен спектър, като например задължения за покритие и качество на услугата. Такива задължения може да включват географско покритие, покритие на населението и транспортните пътища с определени минимални изисквания за качество на услугата³⁰.

2.3.3 Мрежи за пренос на данни

25. Мрежите за пренос на данни са необходими за поддържането както на фиксирани, така и на мобилни мрежи. Мрежите за пренос на данни могат да са базирани на медни, оптични, микровълнови и сателитни решения³¹.

3. ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 106, ПАРАГРАФ 2 ОТ ДОГОВОРА

26. В някои случаи държавите членки могат да определят предоставянето на широколентови услуги като услуги от общ икономически интерес (УОИИ) по

²⁸ Последващите версии на 2G (така наречените „подобри 2G“ или 2.xG) превъзхождаха самата 2G. Постепенното надграждане на 3G (така наречените „3.xG версии“) имаше по-висока ефективност в сравнение с 3G. Също и по отношение на 4G, клетъчната съобщителна система 4.5G е по-добра от 4G в няколко аспекта. 4.5G е резултат от еволюцията на LTE, чиято наследствена версия е LTE Advanced. Първоначалното внедряване на 5G инфраструктура вероятно ще бъде насочено към подобрени мобилни широколентови услуги (един от наборите от случаи на употреба, определени за 5G). Очаква се самостоятелните 5G мрежи да осигурят значителни подобрения в скоростта и закъснението на сигнала, като същевременно поддържат по-голяма плътност на свързаните устройства в сравнение с предишните поколения, както и да предоставят нови функции, като виртуално разделяне на мрежата, което от своя страна ще даде възможност за нови набори от случаи на употреба за 5G.

²⁹ При несамостоятелните 5G мрежи може да се използва ново оборудване и 5G честоти за осигуряване по-добро качество на услугата, но може да се използват и 4G мрежови елементи.

³⁰ Например в днешно време задълженията за покритие, прилагани към някои радиочестотни ленти, изискват, в зависимост от вида на спектъра, покритие на определен процент от населението или територията, както и минимални изисквания за качество по отношение на скоростта и закъснението на сигнала. Често такива задължения за покритие трябва да бъдат изпълнени в срок до 5 години от определянето на съответния спектър, а понякога — до 7 години.

³¹ В най-ранните поколения мобилни мрежи преносът на данни от радиосистемите за базови станции до комутационния център за мобилни услуги се осигуряваше най-вече чрез микровълнови връзки от точка до точка. Изграждането на LTE-Advanced и въвеждането на 5G доведоха до по-високи изисквания за мрежите за пренос на данни, както и до нарастваща употреба на оптични мрежи за свързване на базови станции.

смисъла на член 106, параграф 2 на Договора³² и да подкрепят изграждането на мрежа, която да осигурява такива услуги. Компенсацията за разходите, направени за предоставяне на такава услуга от общ икономически интерес, не представлява държавна помощ, ако четирите кумулативни условия по съдебно решение *Altmark*³³ са изпълнени. Компенсацията за предоставянето на услуга от общ икономически интерес, която представлява държавна помощ, ще се оценяват в съответствие с приложимите правила за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги („пакетът УОИИ“)³⁴.

27. Настоящите насоки само илюстрират определението за УОИИ при прилагането на правилата, изложени в пакета УОИИ, по отношение на ширококоловите мрежи с оглед на спецификите на отрасъла.
28. Що се отнася до определението за реални УОИИ, Комисията вече поясни, че държавите членки не могат да прилагат специфични задължения за обществени услуги, които вече са предоставени или могат да бъдат предоставени задоволително и при условия, като цена, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата, съответстващи на обществения интерес, както е определен от държавата членка, от предприятия, работещи при нормални пазарни условия³⁵.

³² Според съдебната практика предприятията, натоварени да извършват услуги от общ икономически интерес, трябва да са получили тази задача с акт на публичен орган. Например такива услуги може да бъдат възложени на предприятие посредством предоставянето на концесия за обществена услуга; вж. съдебно решение от 13 юни 2000 г., *EPAC/Комисия*, съединени дела T-204/97 и T-270/97, EU:T:2000:148, т. 126, и съдебно решение от 15 юни 2005 г. *Fred Olsen/Комисия*, T-17/02, EU:T:2005:218, точки 186, 188—189.

³³ Съдебно решение от 24 юли 2003 г., *Altmark Trans and Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, т. 87—95.

³⁴ Пакетът за УОИИ включва Съобщението на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 4), Решението на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3), Съобщението на Комисията относно Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 15) и Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114, 26.4.2012 г., стр. 8). През юни 2019 г. Комисията започна да извършва оценка на правилата за държавна помощ за здравни и социални услуги от общ икономически интерес (УОИИ) и на Регламент (ЕС) № 360/2012.

³⁵ Точка 13 от съобщението на Комисията относно рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (ОВ С 8, 11.1.2012 г., стр. 15).

29. Като прилага този принцип към сектора на широколентовите услуги, когато оценява липсата на явна грешка в класификацията на УОИИ, Комисията взема предвид следните елементи:

- а) намесата чрез държавна помощ трябва да се отнася само до райони, за които може да се докаже, че частните инвеститори не са в състояние да предоставят достъп до адекватни широколентови услуги. В съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972 нивото на адекватни широколентови услуги се определя от всяка държава членка с оглед на националните условия и минималната честотна лента, от която се възползват повечето потребители в дадена държава членка, за да се осигури необходимата честотна лента за адекватно ниво на социално приобщаване и участие в цифровата икономика и цифровото общество на тяхната територия. Подходящите широколентови услуги следва да могат да предоставят честотната лента, необходима за поддържане поне на минималния набор от услуги, посочени в приложение V към Директива (ЕС) 2018/1972. Държавата членка следва да установи липсата на подходящи широколентови услуги въз основа на картографиране и обществена консултация, проведена в съответствие с раздели 5.2.2.4.1 и 5.2.2.4.2³⁶. Комисията смята, че в районите, където частни инвеститори вече са инвестирали или планират да инвестират в широколентова мрежа, която да осигурява достъп до подходящи широколентови услуги, изграждането на паралелна широколентова мрежа, финансирана от държавата, не може да се класифицира като УОИИ по смисъла на член 106, параграф 2 от Договора³⁷;
- б) по мрежата трябва да се предлагат универсални и достъпни, с оглед на специфичните национални условия, широколентови услуги³⁸ за всички помещения в целевия район. Няма да бъде достатъчно да се предоставя подкрепа само за свързване на предприятията³⁹;
- в) мрежата трябва да бъде технологично неутрална;
- г) доставчикът на УОИИ следва да предлага отворен достъп на едро съгласно раздел 5.2.4.4 на недискриминационна основа⁴⁰;

³⁶ За изпълнението на задълженията за универсална услуга се прилагат разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/1972.

³⁷ Вж. точка 49 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес. Вж. също точка 154 от решението от 16 септември 2013 г., *Colt Télécommunications France/Европейска комисия*, T-79/10, EU:T:2013:463, и Решение на Комисията C(2016)7005 final от 7 ноември 2016 г. по дело SA.37183 (2015/NN) — Франция — Plan France Très Haut Débit, съображение 263 (ОВ С 68, 3.3.2017 г., стр. 1).

³⁸ Вж. членове 84, 85 и 86 от Директива (ЕС) 2018/1972.

³⁹ Вж. точка 50 от Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес. Вж. също Решение на Комисията C(2006)436 final от 8 март 2006 г., дело № 284/05 — Ирландия — Регионална широколентова програма: *Мрежи в населено място* (MAN), фази II и III (ОВ С 207, 30.8.2006 г., стр. 3) и Решение на Комисията C(2007) 3235 final от 10 юли 2007 г., дело № 890/06 — Франция — Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit (ОВ С 218, 18.9.2007 г., стр. 1).

⁴⁰ За изпълнението на задълженията за универсална услуга се прилагат разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/1972.

- д) когато доставчикът на УОИИ е също така вертикално интегрирано предприятие, държавите членки следва да прилагат подходящи предпазни мерки⁴¹, за да се избегнат конфликт на интереси, неправомерна дискриминация и други скрити непреки предимства⁴².

4. ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА СЪГЛАСНО ЧЛЕН 107, ПАРАГРАФ 3, БУКВА В) ОТ ДОГОВОРА

30. Комисията ще вземе предвид държавната помощ за изграждането или усвояването на ширококоловови мрежи и услуги, съвместими с вътрешния пазар, по силата на член 107, параграф 3, буква в) от Договора, само ако помощта допринася за развитието на определени стопански дейности или на определени икономически райони (първо условие) и когато такава помощ не се отразява неблагоприятно върху условията за търговия до степен, противоречаща на общия интерес (второ условие).
31. В оценката си на съвместимостта Комисията ще разгледа следните два аспекта:
- а) в рамките на първото условие Комисията ще разгледа дали помощта има за цел да улесни развитието на определени стопански дейности, по-конкретно:
 - i) стопанската дейност, улеснена от помощта;
 - ii) стимулиращия ефект на помощта, а именно потенциала на помощта за промяна на поведението на съответните предприятия по такъв начин, че те да извършват допълнителна дейност, която не биха извършвали без помощта, или биха я извършвали, но по ограничен или различен начин и на различно място;
 - iii) съществуването на нарушение на разпоредба на правото на Съюза по отношение на разглежданите мерки;
 - б) в рамките на второто условие Комисията ще претегли благоприятните последиствия от планираната помощ и неблагоприятните последиствия, които помощта може да има върху вътрешния пазар по отношение на нарушаване на конкуренцията, както и неблагоприятните последиствия върху търговията, които помощта причинява, като по-конкретно Комисията ще провери:
 - i) положителните ефекти от помощта;
 - ii) дали помощта е необходима и предназначена за ситуация, при която може да доведе до съществено подобрение, което пазарът не е в

⁴¹ В зависимост от особеностите на всеки случай тези предпазни мерки може да включват ограничаване на предоставянето на услуги само на едро, задължение за разделяне на счетоводството, а може също така да включват и създаването на правен субект с различна структура от тази на вертикално интегрирания оператор. Този субект следва да носи единствената отговорност за спазване и изпълнение на задачата за предоставяне на УОИИ, с която е натоварен. След като бъде изградена ширококолововата мрежа, предоставяща универсални ширококоловови услуги, предприятията, които предоставят ширококоловови услуги на дребно при пазарни условия, обикновено са в състояние да предоставят тези услуги на конкурентни цени. Вж. Решение на Комисията C(2016)7005 final от 7 ноември 2016 г. по дело SA.37183 (2015/NN) — Франция — Plan France Très Haut Débit (ОБ С 68, 3.3.2017 г., стр. 1).

⁴² За изпълнението на задълженията за универсална услуга се прилагат разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/1972.

състояние да постигне сам по себе си, например чрез отстраняване на неефективност на пазара или справяне с проблеми на равенството или сближаването;

- iii) дали помощта е подходящ инструмент на политиките за осъществяване на целта;
- iv) дали помощта е пропорционална и ограничена до необходимия минимум, за да се стимулира допълнителната инвестиция или дейност в съответния район;
- v) дали помощта е прозрачна, т.е. дали държавите членки, заинтересованите страни, обществеността и Комисията имат лесен достъп до информацията относно предоставената помощ;
- vi) неблагоприятните последици на помощта върху конкуренцията и търговията между държавите членки.

32. Като последна стъпка Комисията ще балансира установените неблагоприятни последици от помощта върху вътрешния пазар с нейните благоприятни въздействия за подкрепените стопански дейности.

33. В оценката на Комисията за помощта стъпките за разгръщането и усвояването на ширококоловови мрежи и услуги са изложени по-подробно в раздели 5 - 8.

5. ПОМОЩ ЗА РАЗГРЪЩАНЕ НА ШИРОКОЛОВОВИ МРЕЖИ

34. Комисията разглежда пазара на фиксирани ширококоловови услуги отделно от пазара на мобилни ширококоловови услуги⁴³. Поради това правилата за оценка на помощта може да се различават в зависимост от засегнатия пазар⁴⁴.

5.1 Първо условие: улеснение за развитието на стопанска дейност

5.1.1 Мрежите като средства за улеснение на стопанските дейности

35. Държавите членки трябва да определят икономическите дейности, които ще бъдат улеснени в резултат на помощта, като например изграждането на фиксирани мрежи, които да осигуряват ефективни фиксирани ширококоловови услуги, или изграждането на мобилни мрежи, които да предоставят гласови услуги и услуги за данни с висока ефективност. Те трябва също така да обяснят как се подкрепя развитието на тези дейности.

⁴³ Когато разходите за внедряване на фиксирана мрежа са много високи, високоефективната мобилна мрежа може да осигури алтернатива на фиксираната мрежа до известна степен, в зависимост от специфичните обстоятелства. Между двете технологии обаче има значителни количествени разлики. За разлика от фиксирани мрежи, мобилните мрежи позволяват на крайните потребители да се движат, докато общуват (например в кола). Фиксирани мрежи обаче предлагат по-високо ниво на стабилност, особено при преноса на данни. Понастоящем крайните потребители обикновено използват и двете технологии като допълващи се, а не като заместващи се.

⁴⁴ Държавите членки имат възможност да установят единна мярка за държавна помощ, подкрепяща внедряването на комбинация от различни видове мрежи (фиксирани мрежи за достъп, мобилни мрежи за достъп и мрежи за пренос на данни) при спазване на правилата, приложими за всеки тип мрежа.

36. С помощта за изграждането на фиксирани мрежи и с помощта за изграждането на мобилни мрежи може да се улесни развитието на редица стопански дейности чрез повишаване на свързаността и достъпа до широколентовите мрежи и услуги за гражданите, предприятията и държавната администрация. Такава помощ може да улесни развитието на стопански дейности в райони, където такива дейности не присъстват или са осигурени само на равнище, което не може да задоволи в достатъчна степен нуждите на крайните потребители.

5.1.2 Стимулиращ ефект

37. Може да се смята, че помощта допринася за развитието на дадена стопанска дейност само ако има стимулиращ ефект.
38. Помощта има стимулиращ ефект, ако стимулира бенефициера да промени поведението си в посока развитие на определена стопанска дейност, подкрепяна от помощта, която иначе не би извършвал в същия период от време или би извършвал само по ограничен или друг начин, или в друго местоположение, ако помощта не бе предоставена.
39. С помощта не трябва да се финансират разходите за дейност, която дадено предприятие така или иначе би извършило. Тя не трябва да компенсира обичайния предприемачески риск, свързан със стопанска дейност⁴⁵.
40. Доказването на стимулиращ ефект от помощта за изграждането на фиксирани или мобилни мрежи включва проверка чрез картографиране и обществена консултация, както е описано в раздели 5.2.2.4.1 и 5.2.2.4.2, независимо дали заинтересованите страни са инвестирали или възнамеряват да инвестират съответно във фиксирани или мобилни мрежи в целевите райони в рамките на съответния времеви хоризонт. Ако в една и съща времева рамка в района може да бъде направена равностойна инвестиция без помощта, може да се смята, че помощта няма стимулиращ ефект. Например, когато дадено предприятие подлежи на законови задължения, като задължения за покритие и качество на услугата, свързани с правата за използване на определен радиочестотен спектър за изграждане на мобилни мрежи, държавната помощ не може да се използва за изпълнение на такива задължения, тъй като е малко вероятно тя да има стимулиращ ефект и следователно е малко вероятно да бъде съвместима с вътрешния пазар. Държавната помощ обаче може да се смята за допустима, когато и доколкото е необходимо, за да се осигури качество на услугата извън изискванията, произтичащи от тези задължения.

5.1.3 Спазване на други разпоредби на правото на Съюза

41. Ако държавната помощ, свързаните с нея условия (включително методът за нейното финансиране, когато този метод представлява неразделна част от помощта) или дейността, която финансира, водят до нарушение на дадена разпоредба или общ принцип на правото на Съюза, помощта не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар⁴⁶. Такъв може да е случаят с помощ, обвързана с клаузи, които я поставят в пряка или непряка зависимост от

⁴⁵ Вж. съдебно решение от 13 юни 2013 г., *HGA и други/Комисия*, С-630/11 Р до С-633/11 Р, ЕУ:С:2013:387, точка 104.

⁴⁶ Решение от 22 септември 2020 г., *Австрия/Комисия*, С-594/18 Р, ЕУ:С:2020:742, т. 44.

произхода на дадени продукти или оборудване, като например изискване към бенефициера да закупува продукти местно производство.

5.2 Второ условие: помощта не трябва да влияе неоправдано върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес

5.2.1 Положителни ефекти от помощта

42. Държавите членки трябва да опишат дали помощта ще доведе до положителни ефекти, и ако да, по какъв начин.
43. Държавите членки може да решат да разработят държавна намеса, която допринася за намаляване на цифровото разделение. Те може да изберат да се намесят, за да коригират социални или регионални неравенства или да постигнат цели за равенство, т.е. като начин за подобряване на достъпа до основни средства за комуникация и участие в обществото, като по този начин подобрят социалното и териториалното сближаване. Освен това държавите членки може да решат да разработят държавна намеса, която също така допринася да се постигнат цели на цифровата политика на Съюза, създава благоприятни условия за постигането на целите на Зелената сделка и насърчава устойчиви зелени инвестиции във всички сектори.

5.2.2 Необходимост от държавна интервенция

44. Държавната помощ трябва да бъде насочена към ситуации, в които помощта може да доведе до съществено подобрене, което пазарът не може да постигне сам.
45. Държавната намеса може да е необходима, ако без публична интервенция пазарите не успеят да осигурят ефективен резултат за обществото. Това може да се случи например, когато определени инвестиции не са предприети, въпреки че икономическата полза за обществото надвишава разходите за тях⁴⁷. В такива случаи предоставянето на държавна помощ може да доведе до положително въздействие, а цялостната ефективност да се подобри чрез адаптиране на икономическите стимули за заинтересованите страни.
46. В сектора на широколентовите услуги дадена форма на неефективност на пазара може да е свързана с положителни външни ефекти, от които участниците на пазара не са се възползвали. Например, докато фиксирани и мобилните мрежи са ключови фактори за предоставяне на допълнителни услуги и за иновации, общите ползи вероятно ще бъдат по-високи от икономическите ползи, които те генерират за инвеститорите в мрежата, особено в отдалечени, слабонаселени или ненаселени райони. Следователно пазарът може да породи недостатъчни частни инвестиции във фиксирани и мобилни мрежи, особено в определени райони.

⁴⁷ Обаче фактът, че определено предприятие може да не е в състояние да предприеме даден проект без помощ, не означава, че е налице неефективност на пазара. Например решението на дадено предприятие да не инвестира в проект с ниска рентабилност може да не е знак за пазарна неефективност, а по-скоро за добре функциониращ пазар.

47. Поради икономиката на гъстотата на населението изграждането на широколентови мрежи като цяло е по-рентабилно там, където потенциалното търсене е по-голямо и концентрирано, т.е. в гъсто населени райони. Поради високите постоянни разходи за инвестиции разходите за единица продукция нарастват значително при намаляване на гъстотата на населението. Следователно, когато са разгърнати при търговски условия, широколентовите мрежи обикновено покриват рентабилно само част от населението. С мерки за държавна помощ може при определени условия да се коригира неефективността на пазара, като по този начин се подобри ефективното функциониране на пазарите.
48. Неефективност на пазара може да съществува и ако съществуващите или планираните мрежи предоставят на крайните потребители недостатъчно добра комбинация от качество на услугата и цена⁴⁸. Такъв може да бъде случаят, когато: а) на определени категории потребители не може да бъде предоставена задоволителна услуга; или б) особено при липса на регулирани тарифи за достъп на едро цените на дребно може да бъдат по-високи от тези, които се начисляват за същите услуги, предлагани в по-конкурентни, но иначе сравними райони или региони на държавата членка.
49. Ако обаче държавна помощ за изграждането на фиксирани и мобилни мрежи се използва в райони, в които пазарните оператори обичайно биха избрали да инвестират или вече са инвестирали, това може значително да подкопае стимулите на частните инвеститори да инвестират въобще.
50. Освен това, когато пазарите предоставят ефективни резултати, но те се считат за незадоволителни от гледна точка на политиката на сближаване, може да е необходима държавна помощ за коригиране на социалните или регионалните неравенства, за да се получи по-желан, справедлив пазарен резултат. При такива обстоятелства добре насочената държавна намеса в областта на широколентовите услуги може да допринесе за намаляване на цифровото разделение⁴⁹.
51. Наличието на пазарна неефективност в определен контекст само по себе си не е достатъчно, за да се обоснове държавна интервенция. Държавната помощ следва да бъде насочена само към неефективност на пазара, която остава необхваната от други, по-малко деформиращи политики и мерки, например административни мерки или регулаторни задължения за ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър, включително задължения за покритие и качество на услугата, свързани с правата за използване на радиочестотния спектър.

⁴⁸ В такива случаи Комисията внимателно ще проучи дали държавата членка може да докаже ясно и с проверими доказателства, че потребностите на крайните потребители не са удовлетворени. Това може да бъде доказано чрез проучване на потребителите, независими проучвания и др.

⁴⁹ Въпреки че има няколко причини за цифровото разделение, съществуването на подходящи широколентови мрежи е предпоставка за осигуряване на свързаност и за преодоляване на разделенията. Степента на урбанизация е важен фактор за достъп и използване на информационни и комуникационни технологии. Навлизането на интернет може да остане много по-ниско в по-слабо населените райони в Съюза.

52. С цел да се сведе до минимум възможното нарушаващо конкуренцията въздействие на помощта, държавните намеси може да подлежат на период на защита на частните инвестиции до 7 години⁵⁰.
- 5.2.2.1 Наличие на неефективност на пазара по отношение на фиксираните мрежи за достъп.
53. Помощта следва да бъде насочена към районите, в които няма изградена фиксирана мрежа или в които в рамките на съответния времеви хоризонт не се планира със сигурност да бъде разгърната такава, която би удовлетворила нуждите на крайните потребители.
54. На настоящия етап на развитие на пазара и предвид установените нужди на крайните потребители може да съществува неефективност на пазара, когато на крайните потребители не се предоставя и вероятно не се очаква да се предоставя скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps⁵¹.
55. Когато се оценява дали пазарът има вероятност да осигури скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps, следва да се вземат предвид надеждните планове за разполагане на такива мрежи в рамките на съответния времеви хоризонт (в съответствие с раздел 5.2.2.4.3).
56. Ето защо Комисията смята, че не се установява неефективност на пазара в райони, в които е налична или надеждно планирана най-малко една фиксирана мрежа, която осигурява скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps, или в които наличната мрежа може да бъде надградена, за да осигурява скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps. Смята се, че една мрежа може да бъде надградена до такива скорости, ако тя може да осигури такава ефективност въз основа на пределна инвестиция, като например надграждане на активни компоненти.
57. Държавната намеса за разгръщане на алтернативна мрежа в районите, описани в точка 56, би нарушила динамиката на пазара. Поради това вероятно Комисията ще даде отрицателно становище относно държавна помощ за разгръщането на допълнителна мрежа в такива райони.
58. В районите, в които са налични или надеждно планирани най-малко две независими фиксирани свръхскоростни мрежи, широколеновите услуги обикновено се предоставят при конкурентни условия (конкуренция, основана на инфраструктурата). По този начин е вероятно една или повече такива мрежи да се развият, за да осигурят скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps, без да е необходима държавна намеса.

⁵⁰ Продължителността на всеки период на защита на частните инвестиции зависи от спецификата на защитените мрежи, като например основните мрежови технологии, датата, на която е завършено изграждането на мрежата, и т.н.

⁵¹ Въпреки че понастоящем скоростите са най-важните параметри на качеството на услугата, за определени крайни потребители може да станат подходящи други параметри (като напр. закъснението на сигнала). Тези параметри може да се вземат предвид при установяването на пазарна неефективност.

59. Въпреки това вероятността мрежите в областите, описани в точка 58, да се развият в посока осигуряване на скорост на изтегляне най-малко 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps може да зависи и от размера на инвестициите, необходими за разполагането на мрежи, предоставящи тези скорости, като се има предвид текущият етап на технологичното развитие. Поради това в тези райони:

- а) ако съществуващите или надеждно планираните мрежи не осигуряват скорост на изтегляне поне 300 Mbps⁵², е малко вероятно те да се развият към осигуряване на скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps. Следователно държавна намеса може да бъде разрешена, при условие че тя отговаря на всички критерии за съвместимост, посочени в настоящите насоки;
- б) ако поне една от наличните или надеждно планираните мрежи осигурява скорост на изтегляне поне 300 Mbps, но не осигурява скорост на изтегляне поне 500 Mbps⁵³, Комисията ще извърши по-подробен анализ, за да прецени дали поне една от наличните или надеждно планираните мрежи ще се развие до осигуряване на скорост на изтегляне 1 Gbps и скорост на качване 150 Mbps, и дали е необходима държавна намеса. Освен ако държавата членка докаже, че i) въз основа на картографиране и обществена консултация в определените целеви райони продължава да е налице пазарна неефективност, тъй като няма мрежа, която да се развие към осигуряване на скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps; и ii) предвидената държавна намеса отговаря на всички критерии за съвместимост, посочени в настоящите насоки, Комисията вероятно ще даде отрицателно становище за такава държавна намеса;
- в) ако поне една от съществуващите или надеждно планираните мрежи осигурява скорост на изтегляне поне 500 Mbps, вероятно е най-малко една от съществуващите или надеждно планираните мрежи да се развие към осигуряване на скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps. Поради това държавната помощ като цяло е ненужна и Комисията вероятно ще даде отрицателно становище за подобна държавна намеса;

⁵² Като допълнителна предпазна мярка държавите членки могат също да проверят дали в поне един договор, достъпен за потребителите, тази скорост е или ще бъде действително отразена като минималната скорост на изтегляне по смисъла на член 4, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО и на Регламент (ЕС) № 531/2012 (ОВ L 310, 26.11.2015 г.).

⁵³ Вж. бележка под линия 48.

- г) държавата членка може да направи повторна оценка на ситуацията и да представи уведомление за държавна намеса за одобрение след изтичане на 5 години от датата⁵⁴ на обявяване на държавната намеса съгласно букви б) и в). Петгодишният период има за цел да предложи на инвеститорите възможност да започнат изграждане на частно финансирани мрежи, осигуряващи скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps. Такова уведомление следва да се основава на ново картографиране и обществена консултация, показващи, че пазарната неефективност продължава да съществува и трябва да докаже, че предвидената държавна намеса отговаря на всички критерии за съвместимост, посочени в настоящите насоки.

5.2.2.2 Наличие на неефективност на пазара по отношение на мобилните мрежи

60. Комисията смята, че неефективност на пазара съществува в райони, в които няма мобилна мрежа или не е надеждно планирано в рамките на съответния времеви хоризонт да бъде разгърната такава, която може да удовлетвори нуждите на крайните потребители⁵⁵.
61. Настоящите и бъдещите приложения в съобщенията все повече разчитат на високоефективни мобилни мрежи, които са налични на широка географска основа⁵⁶. Крайните потребители имат нужда да общуват и да имат достъп до информация „в движение“. С течение на времето се очаква да се развият нови форми на стопанска дейност, които изискват безпроблемен онлайн достъп до високоефективни мобилни услуги. За да съпътстват тази промяна, мобилните мрежи се очаква да се развиват, за да осигуряват все по-добра свързаност. При определени обстоятелства липсващата или недостатъчна мобилна свързаност може да бъде в ущърб на определени икономически дейности, като промишленост, селско стопанство, туризъм или свързана мобилност. Това може да представлява риск също за обществената безопасност⁵⁷. Това може да засегне особено отдалечените региони или слабо населените или ненаселените райони.
62. В район, в който вече има най-малко една мобилна мрежа или в рамките на съответния времеви хоризонт е надеждно планирано да бъде разгърната такава,

⁵⁴ Държавите членки трябва да обявят намерението за намеса, като публикуват списъка на целевите райони, качеството на услугите, които трябва да се предоставят поне по отношение на скоростта на изтегляне и скоростта на качване, както и праговете за намеса поне по отношение на скоростта на изтегляне и на качване на услугите, които е възможно да бъдат надградени с мярката. Тази информация трябва да бъде предоставена на обществено достъпна интернет страница на равнището на целевия район и на национално равнище.

⁵⁵ Вж. например Решение на Комисията C(2021) 3492 final от 21 май 2021 г., дело SA.58099 (2021/N) — Германия — Мобилни съобщения Mecklenburg-Western Pomerania (ОВ С 260, 2.7.2021 г.).

⁵⁶ Например гигабитовата комуникация се отнася до определени приложения за автомобилния, транспортния, промишления и здравния сектор, както и за услуги за безопасност и спешни случаи от следващо поколение (например свързано и автоматизирано шофиране, дистанционна хирургия и прецизно земеделие).

⁵⁷ Например член 109 на Директива (ЕС) 2018/1972 предвижда задължение за операторите на електронни съобщения да предоставят информация за местоположението на обаждачото се лице незабавно щом обаждането достигне до органа, който обработва спешното повикване. Също така е задължително базираната на мрежата информация за местоположението, която е по-точна, когато е получена от телефонния апарат, да бъде налична до най-подходящия обществен център за приемане на спешни повиквания.

която да може да удовлетвори нуждите на крайните потребители, държавната помощ за изграждането на допълнителна мобилна мрежа би могла неоправдано да изкриви динамиката на пазара.

63. Държавната помощ за изграждане на мобилна мрежа в такъв район може да се смята за необходима, когато се докаже, че следните две условия са изпълнени: а) съществуващата или надеждно планираната мобилна мрежа не предоставя достатъчно качество на услугите, за да задоволи нарастващите нужди на крайните потребители; и б) държавната намеса ще осигури такова качество на услугите, като по този начин ще допринесе за съществено подобрене, което пазарът не може да постигне⁵⁸.
64. При определени обстоятелства може да е необходима държавна намеса за справяне с конкретна неефективност на пазара, свързана с идентифицирани случаи на употреба, дори при наличието на 4G или 5G мобилна мрежа, когато тази мрежа не предоставя и няма вероятност да предостави необходимото качество на услугите на крайните потребители, за да задоволи нарастващите им нужди. Такива случаи на употреба, които са свързани с новите икономически дейности и услуги може да изискват: а) безпроблемен онлайн достъп (например за свързана и автоматизирана мобилност по транспортни пътища); б) определена минимална скорост и капацитет; в) други специфични характеристики, като по-малко закъснение на сигнала, виртуализация на мрежата или капацитет за свързване на множество терминали за промишлеността или селското стопанство.
65. По принцип, дори при наличието на пазарна неефективност, държавна помощ не може да бъде предоставена и не може да се използва за изпълнение на правни задължения, като например задължения, свързани с правата за използване на спектъра. Въпреки това държавна помощ може да бъде предоставена, когато и доколкото е необходимо, за да се осигури допълнително качество на услугата, необходимо за задоволяване на доказани нужди на крайните потребители и надхвърлящо това, което вече се изисква за спазването на такива правни задължения. Такава помощ може да се отпуска, доколкото е необходимо, за да се покрият само допълнителните разходи, необходими за осигуряване на повишеното качество на услугата.
66. Когато в даден район има или в рамките на съответния времеви хоризонт ще има поне една мобилна мрежа, която може да задоволи „развиващите се нужди“ на крайните потребители (вж. точки 61, 63 и 64), отпускането на държавна помощ за допълнителна мобилна мрежа с еквивалентни възможности по принцип би довело до неприемливо нарушаване на конкуренцията и изтласкване на частни инвестиции. Комисията вероятно ще даде отрицателно становище за такава държавна намеса.

⁵⁸ Вж. например Решение на Комисията C(2020) 8939 final от 16 декември 2020 г., дело SA.54684 — Германия — Внедряване на мобилна инфраструктура с висок капацитет в Бранденбург (ОВ С 60, 19.2.2021 г., стр. 2); и Решение на Комисията C(2021) 1532 final от 10 март 2021 г., дело SA.56426 — Германия — Внедряване на мобилна инфраструктура с висока ефективност в Долна Саксония (ОВ С 144, 23.4.2021 г., стр. 2); Решение на Комисията C(2021) 3565 final от 25 май 2021 г., дело SA.59574 — Германия — разполагане на мобилна инфраструктура с висока ефективност в Германия (ОВ С 410, 8.10.2021 г., стр. 1).

5.2.2.3 Наличие на неефективност на пазара по отношение на мрежи за пренос на данни

67. Мрежите за пренос на данни са предпоставка за изграждането на мрежи за достъп. Мрежите за пренос на данни имат потенциала да стимулират конкуренцията в районите на достъп в полза на всички мрежи и технологии за достъп. Една високоефективна мрежа за пренос на данни може да стимулира частни инвестиции за свързване на крайните потребители, при условие че осигурява достъп на едро при открити, прозрачни и недискриминационни условия за всички търсещи достъп и технологии. При липса на частни инвестиции държавната помощ за изграждането на мрежи за пренос на данни по принцип може да бъде необходима, за да се насърчат конкуренцията и инвестициите на нивото на достъпа, тъй като тя дава възможност на търсещите достъп да разгръщат мрежи за достъп и да предлагат услуги за свързаност на крайните потребители.
68. Тъй като мрежите за пренос на данни транспортират трафика на различни фиксирани или мобилни мрежи за достъп, на тях е нужен значително по-висок капацитет за пренос, отколкото на отделните мрежи за достъп. Необходимо е мрежите за пренос на данни да се справят със значителен ръст в изисквания капацитет през целия им жизнен цикъл. Това се дължи на нуждите на крайните потребители и на продължаващата бърза модернизация на фиксирани или мобилните мрежи за достъп с нарастващи нужди от подобро предаване на данни и повишена ефективност (включително за нови мобилни поколения). С цел да се избегне превръщането на дадена мрежа за пренос на данни в тесен участък, може да се наложи увеличаване на нейния капацитет, за да бъде в унисон с разгръщането на високоефективни фиксирани или мобилни мрежи за достъп. Поради това може да е налице неефективност на пазара, когато съществуващият или планираният капацитет за пренос на данни не може да отговори на очакваното развитие на съответните фиксирани или мобилни мрежи за достъп въз основа на настоящите и бъдещите нужди на крайните потребители. На настоящия етап от технологичното развитие повишеното търсене на капацитет обикновено може да бъде обхванато от мрежи за пренос на данни, базирани на оптични кабели или на други технологии, които могат да осигурят същото ниво на ефективност и надеждност като оптичните кабелни мрежи за пренос на данни. Следователно неефективност на пазара може да съществува, когато няма мрежа за пренос на данни или съществуващата или надеждно планираната мрежа не е базирана на оптични кабели или на други технологии, които могат да осигурят същото ниво на ефективност и надеждност като оптичните кабели.
69. Независимо от основната технология на съществуващата мрежа за пренос на данни, може да е налице неефективност на пазара, ако тази мрежа за пренос на данни предоставя недостатъчно добра комбинация от качество на услугата и цени. Например държавата членка може да докаже, че условията за достъп по съществуващата мрежа за пренос на данни биха могли да попречат на разгръщането на нови или по-ефективни фиксирани или мобилни мрежи за достъп, защото определени категории от търсещите достъп не се обслужват

адекватно⁵⁹ или защото цените за достъп на едро може да са по-високи от тези, които се начисляват за същите услуги в по-конкурентни, но иначе сравними райони на държавата членка, и проблемът не е могъл да бъде разрешен чрез секторно регулиране⁶⁰.

5.2.2.4 Инструменти за определяне на необходимостта от държавна намеса

70. За да се установи необходимостта от държавна намеса в даден район, въз основа на подробно картографиране и обществена консултация съгласно раздели 5.2.2.4.1 и 5.2.2.4.2 държавите членки трябва да проверяват ефективността на фиксираните мрежи за достъп, мобилните мрежи за достъп или мрежите за пренос на данни, които съществуват или са надеждно планирани да бъдат разгърнати в целевия район в съответния времеви хоризонт.
71. Държавите членки разполагат със значителна свобода на преценка да определят целевите райони. Препоръчително е обаче, когато определят подходящите райони, да вземат предвид икономическите, географските и социалните условия.

5.2.2.4.1 Подробно картографиране и анализ на покритието

72. Чрез подробно картографиране държавите членки трябва да определят географските райони (целевите райони), които ще отговарят на условията за намеса под формата на държавна помощ, въз основа на обективно представяне на ефективността на мрежите, които съществуват или са надеждно планирани в съответния район.

⁵⁹ Такъв може да е случаят, когато архитектурата на съществуващата мрежа за пренос на данни не съответства на нуждите на потребителите на данни от гледна точка на капацитет или оразмеряване.

⁶⁰ Например Хърватия предложи държавна намеса на националния си пазар за пренос на данни, който се характеризираше с ограничения на капацитета, и това доведе до високи цени на пазара надолу по веригата. Съществуващият оператор на мрежата за пренос на данни не желаше да инвестира в повишаване на капацитета. Тъй като въпросът не можеше да бъде разрешен от националния регулатор, Комисията одобри схема за държавна помощ за инвестиция в оптична инфраструктура за пренос на данни. Комисията установи, че господстващото положение се е превърнало в тесен участък, който представлява пазарна неефективност. Решение на Комисията C(2017) 3657 final от 6 юни 2017 г., дело SA.41065 — Национална програма за широколентова агрегирана инфраструктура — Хърватия (ОВ С 237, 21.7.2017 г., стр. 1). Вж. също Решение на Комисията C(2016) 7005 final от 7 ноември 2016 г., дело SA.37183 (2015/NN) — Франция — Plan France très haut débit (ОВ С 68, 3.3.2017 г., стр. 1), с което Комисията одобри държавна помощ за оптична мрежа за пренос на данни в райони без такава, както и в райони, където съществуващата мрежа за пренос няма достатъчен капацитет, за да отговори на очакваните нужди при разумни цени и условия за достъп.

73. По отношение на държавната помощ, която подпомага разгръщането на фиксирани мрежи за достъп или на мобилни мрежи за достъп, картографирането трябва да отговаря на следните два критерия:
- а) ефективността трябва да бъде изразена поне по отношение на скоростите на изтегляне, и където е приложимо, скоростите на качване⁶¹, които са налични или ще бъдат налични за крайните потребители при условия на върхово натоварване⁶²; всеки тесен участък, който би попречил за постигането на тази ефективност, трябва да бъде надлежно взет под внимание (например по отношение на преноса на данни);
 - б) картографирането трябва да се извърши: i) за фиксирани кабелни мрежи — на ниво адрес въз основа на свързани към мрежата помещения; и ii) за фиксирани безжични мрежи за достъп и за мобилни мрежи — на ниво адрес въз основа на свързани към мрежата помещения или въз основа на мрежи с максимални размери 100x100 м⁶³.
74. Държавите членки може да вземат предвид най-добрите практики за прилагане на методологиите за картографиране, описани в приложение I.
75. Що се отнася до държавните помощи, подпомагащи разгръщането на мрежи за пренос на данни, държавите членки трябва да картографират ефективността на мрежите за пренос на данни, които са съществуващи или надеждно планирани в рамките на съответния времеви хоризонт. Когато разгръщането на мрежата включва едновременно разгръщане на мрежата за достъп и на необходимата мрежа за пренос на данни, за да се позволи функционирането на мрежата за достъп, не се изисква отделно картографиране на преносните мрежи.
76. Държавите членки трябва да направят публично достъпни методиката и основните технически критерии (например коефициент на използване и натоварване на клетките), използвани за картографиране на целевия район.
77. Препоръчва се консултация с националния регулаторен орган (НРО), както е изложено в раздел 5.2.4.6.

⁶¹ Когато наличието на пазарна неефективност не може вече да бъде изведено от данните относно скоростта на изтегляне.

⁶² Държавните органи, отговорни за държавната намеса, може да картографират и други критерии за ефективност, за да характеризират показателите на мрежите при върхово натоварване (напр. закъснение на сигнала, загуба на пакети, грешка в пакети, колебание, наличност на услугата). Държавите членки може да изберат да направят това, за да насочат по-добре държавната намеса за справяне с неефективност на пазара и за да осигурят подходяща радикална промяна.

⁶³ По-малките мрежи (т.е. 20x20 m) се смятат за добра практика, за да се осигури ясно идентифициране на целевите райони.

5.2.2.4.2 Обществена консултация

78. Държавите членки трябва да публикуват за консултация основните характеристики на планираната държавна намеса и списъка с целевите райони, определени при картографирането⁶⁴. Тази информация трябва да бъде предоставена на обществено достъпна интернет страница⁶⁵ на регионално и национално равнище.
79. В обществената консултация трябва да се поканят заинтересовани страни, които а) да коментират планираната държавна намеса, нейния замисъл и основни характеристики; и б) да представят обоснована информация за мрежите, които съществуват или са надеждно планирани да бъдат разгърнати в целевия район в рамките на съответния времеви хоризонт⁶⁶.
80. При обмислянето на евентуална времева рамка държавите членки трябва да вземат предвид всички аспекти, за които може разумно да се очаква, че ще окажат въздействие върху продължителността на изграждането на новата мрежа (т.е. времето, необходимо за процедурата на подбор, възможни правни действия и предизвикателства, време за получаване на права за преминаване и разрешителни, друго задължение, произтичащо от националното законодателство, наличие на капацитет за строителни работи и др.). Ако разгръщането на планираната мрежа, финансирана от държавата (до нейното въвеждане в експлоатация), отнема повече време от очакваното, са необходими ново картографиране и нова обществена консултация.
81. Независимо дали в резултат на картографирането държавата членка може вече да е събрала информация за бъдещите инвестиционни планове, обществената консултация трябва винаги да включва резултатите от последното картографиране. Това е необходимо, за да се сведе до минимум възможно неоправдано нарушаване на конкуренцията по отношение на предприятията, които вече предоставят мрежи или услуги в целевите райони, и онези, които вече имат надеждни инвестиционни планове за съответния времеви хоризонт.
82. Обществената консултация трябва да продължи най-малко 30 дни. След края на публичната консултация държавата членка трябва да започне процедурата за конкурентен подбор или изпълнението на съответния проект⁶⁷ за модели за преки инвестиции в срок до 1 година. Ако държавата членка не започне

⁶⁴ Това трябва да включва: списък на целевите райони въз основа на картографирането, продължителност на мярката, бюджет, източници на публично финансиране, определяне на съответния времеви хоризонт, критерии за допустимост, включително качество на услугите, които да бъдат предоставяни (скорости на качване и на изтегляне), прагове за намеса, планирани изисквания за достъп на едро, както и цени или методика за ценообразуване. Обществената консултация може също така да включва въпроси към заинтересованите страни относно продуктите за достъп на едро, които те биха искали да видят предлагани във всяка новосъздадена мрежа, финансирана от държавата.

⁶⁵ Пряката консултация с доставчици или други заинтересовани страни не изпълнява изискванията за обществена консултация, чрез която трябва да се гарантират откритост и прозрачност по отношение на всички заинтересовани страни в интерес на правната сигурност.

⁶⁶ Резултатите от обществената дискусия са валидни само за съответния времеви хоризонт, указан в обществената консултация. При прилагането на мярката след този срок се изисква най-малко ново картографиране и нова обществена консултация.

⁶⁷ Това включва предоставяне на индивидуални помощи въз основа на схема за държавна помощ.

процедурата за конкурентен подбор или изпълнението на финансирането от държавата проект в рамките на този срок, тя трябва да проведе нова обществена консултация, преди да може да започне процедурата за конкурентен подбор или да изпълни финансирането от държавата проект.

83. Препоръчва се консултация с НРО относно резултатите от обществената консултация⁶⁸.

5.2.2.4.3 Най-добри практики: оценка на планове за частни инвестиции в обществената консултация

84. Съществува риск, че дори само „заявяването на интерес“ към бъдещи планове за частни инвестиции в целевия район от заинтересована страна в обществената консултация би могло да забави изграждането на широколентови мрежи, ако такива частни инвестиции не се осъществят впоследствие, докато държавната намеса е спряна.
85. За да се намали рискът от предотвратяване на държавна намеса въз основа на бъдещи инвестиционни планове, които няма да се осъществят, държавите членки може да решат да поискат от съответните заинтересовани страни да предоставят доказателства за достоверността на своите инвестиционни планове в срок, който е подходящ и пропорционален на нивото на исканата информация⁶⁹. Доказателствата може да включват например подробен план за изграждане с междинни цели (например за всеки 6-месечен период), който да показва, че инвестицията ще бъде завършена в рамките на съответния времеви хоризонт и ще осигури подобна ефективност на планираната мрежа, финансирана от държавата.
86. За да оценят достоверността на декларираните характеристики и покритие, държавите членки може да използват същите критерии, които са използвани за оценка на ефективността на съществуващите мрежи, където това е разумно и подходящо.
87. Когато оценяват достоверността на бъдещи планове за инвестиции, държавите членки може да вземат предвид следните критерии:
- а) дали заинтересованата страна е представила свързан с проекта бизнес план, в който се вземат предвид подходящи критерии относно например времевата рамка, бюджета, местоположението на целевите помещения, качеството на услугата, която трябва да се предостави, вида на мрежата и технологията за внедряване, и степента на усвояване;

⁶⁸ Подобен механизъм е предвиден в член 22 от Директива (ЕС) 2018/1972.

⁶⁹ Държавите членки може да включат това искане директно в обществената консултация за по-голяма ефективност. Алтернативно, като част от оценката си на резултатите от обществената консултация, държавите членки могат да поискат допълнителна информация, когато някои планове, предоставени от заинтересовани страни, могат да се квалифицират като просто „изразяване на интерес“.

- б) дали съответното заинтересовано лице е представило надежден план на проекта на високо равнище, който правилно отчита основните етапи на проекта, като административни процедури и разрешителни (включително права за преминаване, екологични разрешителни, разпоредби за безопасност и сигурност), строителни работи, изпълнението на мрежата, началото на операциите и предоставяне на услуги на крайните потребители;
 - в) съответствие на размера на компанията в светлината на размера на инвестицията;
 - г) история на заинтересованата страна в сравними проекти;
 - д) ако е необходимо и подходящо, географските координати на ключови елементи от планираната мрежа (базови станции, точки на присъствие и т.н.).
88. Ако дадена държава членка счете, че планове за частни инвестиции са надеждни, може да реши да покани съответните заинтересовани страни да подпишат споразумения за ангажимент, които да включват задължения за докладване на напредъка по посочените от тях етапи.
89. Отговорност на съответните заинтересовани страни е да предоставят съдържателна информация в съответствие с приложимите правила на Съюза⁷⁰ или националните правила.
90. Държавата членка следва да се консултира с НРО относно оценката на държавата членка за достоверността на бъдещите инвестиционни планове⁷¹.
91. Държавата членка следва да съобщи резултатите от оценката си и причините за тях на всички заинтересовани страни, които са предоставили информация за своите планове за частни инвестиции.

5.2.2.4.4 Най-добри практики: последващ мониторинг на изпълнението на планове за частни инвестиции

92. Ако държавата членка прецени, че предоставените планове за частни инвестиции са надеждни, и в резултат на това съответният район е изваден от обсега на държавната намеса, държавата членка може да реши да изиска от заинтересованите страни, които са предоставили такива планове, да докладват редовно относно изпълнението на основните етапи в изграждането на мрежата и относно предоставянето на услугите.
93. Ако държавата членка установи отклонения от предоставения план, поради които се предполага, че проектът няма да се осъществи, или има достатъчни основания за съмнение, че инвестицията ще бъде осъществена според заявеното, държавата членка може да реши да изиска от съответната заинтересована страна да предостави допълнителна информация, която доказва продължаващата надеждност на обявената инвестиция.

⁷⁰ Например в съответствие с член 29 от Директива (ЕС) 2018/1972.

⁷¹ Подобен механизъм е предвиден в член 22 от Директива (ЕС) 2018/1972.

94. Ако държавата членка има сериозни съмнения, че инвестицията ще бъде завършена според заявеното, тя може да реши по всяко време в рамките на съответния времеви хоризонт да включи засегнатите от инвестицията райони в нова обществена консултация с оглед проверка на тяхната потенциална допустимост за държавна намеса.

5.2.3 Целесъобразност на помощта като инструмент на политиката

95. Държавата членка трябва да докаже, че помощта е подходяща за справяне с установената неефективност на пазара и за постигане на целите, към които е насочена помощта. Държавната помощ не е подходяща, ако същият резултат може да бъде постигнат чрез други мерки, които по-малко нарушават конкуренцията.
96. Държавната помощ не е единственият инструмент на политиката, с който разполагат държавите членки, за да поощрят инвестициите в изграждането на широколентови мрежи. Държавите членки могат да използват други средства, нарушаващи конкуренцията в по-малка степен, като административни и регулаторни мерки или пазарно базирани инструменти.
97. За да бъде помощта подходяща, финансираните от държавата фиксирани и мобилни мрежи трябва да предоставят значително по-добри характеристики в сравнение със съществуващите мрежи. Следователно финансираните от държавата фиксирани и мобилни мрежи следва да осигуряват радикална промяна. Радикална промяна се осигурява, ако в резултат от държавната намеса са изпълнени следните условия: а) изграждането на финансираната от държавата фиксирана или мобилна мрежа представлява значителна нова инвестиция⁷²; и б) финансираната от държавата мрежа води до значителни нови възможности на пазара по отношение на наличност, капацитет, скорости⁷³ и конкуренция на широколентовите услуги.
98. Ефективността на финансираната от държавата мрежа трябва да се сравнява с най-високата ефективност на наличната мрежа или мрежи. Достоверните инвестиционни планове трябва да се вземат под внимание при оценката на радикалната промяна само ако те сами по себе си биха осигурили ефективност, подобна на тази на планираната държавно финансирана мрежа в целевите райони в рамките на съответния времеви хоризонт.

⁷² Например в случая на фиксираните мрежи пределните инвестиции, свързани само с надграждане на активните компоненти на мрежата, не следва да се смятат за допустими за държавна помощ. По подобен начин, въпреки че някои технологии за подобряване на медните кабели (като векторизиране) биха могли да подобрят възможностите на съществуващите мрежи, те може да не изискват значителни инвестиции в нови мрежи и по тази причина не би следвало да отговарят на условията за отпускане на държавна помощ. По отношение на мобилните мрежи при определени обстоятелства държавите членки може да докажат, че инвестициите в активно оборудване може да играят важна роля и че публичната подкрепа може да бъде оправдана, ако инвестицията не се състои само от постепенни подобрения, а представлява неразделна част от значителна нова инвестиция в мрежата, при условие че са спазени всички условия за съвместимост. Вж. например Решение на Комисията C(2021) 9538 от 10 януари 2022 г., дело SA.57216 Мобилно покритие в селски райони в Галисия (ОВ С 46, 28.1.2022 г., стр. 1).

⁷³ По субсидираната мрежа трябва да се предоставят услуги със скоростта, необходима за изпълнение на изискването за радикална промяна. Независимо от това, в допълнение към скоростта, необходима за постигане на изискването за радикална промяна, операторите на субсидирана мрежа може да предлагат и услуги с по-ниско качество.

5.2.3.1 Радикална промяна — фиксирани мрежи за достъп

99. По отношение на държавната помощ за фиксирани мрежи за достъп наличието на радикална промяна се оценява въз основа на разграничението между видовете целеви райони в зависимост от наличието на фиксирани свръхскоростни мрежи.

5.2.3.1.1 Бели и сиви райони

100. Бели райони са районите, в които няма налична фиксирана свръхвисокоскоростна мрежа или такава не е надеждно планирана в съответния времеви хоризонт.
101. Сиви райони са районите, в които е налична или надеждно планирана само една фиксирана свръхвисокоскоростна мрежа в съответния времеви хоризонт.
102. За да се постигне радикална промяна в белите и сивите райони, държавната намеса трябва едновременно:
- а) най-малко да утвържда скоростта на изтегляне в сравнение със съществуващата мрежа;
 - б) да представлява значима нова инфраструктурна инвестиция, носеща значителни нови възможности на пазара⁷⁴.

5.2.3.1.2 Смесени райони (бели и сиви)

103. По принцип планираната интервенция следва да бъде разработена така, че целият целеви район да бъде или бял, или сив.
104. Поради причини, свързани с ефикасността обаче, когато не е оправдано да се разграничават бели и сиви райони, държавите членки може да изберат целеви райони, които са частично бели и частично сиви. В такива райони, в които някои крайни потребители вече се обслужват (или ще бъдат обслужвани в съответния времеви хоризонт) от една фиксирана свръхвисокоскоростна мрежа, държавата членка трябва да гарантира, че намесата на държавата не води до неоправдано нарушаване на конкуренцията по отношение на съществуващата мрежа.
105. Подходящото решение може да се състои в това да се позволи ограничено надграждане на наличната фиксирана свръхвисокоскоростна мрежа, свързваща крайните потребители в сивия район, който е част от смесения район. В такива ситуации целият целеви район може да бъде третиран като бял за целите на оценката на държавната намеса, при положение че държавата членка докаже, че следните две условия са изпълнени:
- а) надграждането не създава неоправдани нарушения на конкуренцията според резултатите от публична консултация;

⁷⁴ Такъв например е случаят, когато новата мрежа удължава значително оптичната кабелна връзка от основата на мрежата към края ѝ, например: i) разгръщането на оптична кабелна връзка към базовите станции за подпомагане на изграждането на фиксирани безжични мрежи за достъп; ii) разгръщането на влакното до разпределителните кутии, където те все още не са били свързани с оптична мрежа; iii) увеличаването (задълбочаването) на влакното в кабелни мрежи.

- б) надграждането е ограничено максимално до 10 % от всички помещения в целевия район.
- в) изискванията за радикална промяна, определени в раздел 5.2.3.1.1 за белите райони, са изпълнени и финансираната от държавата мрежа предоставя значително по-добри услуги от наличните в сивата част на смесения район. Изискванията за радикална промяна, определени в раздел 5.2.3.1.1 за сивите райони, не трябва да се изпълняват.

106. Комисията ще оцени целесъобразността на интервенциите в смесени райони за всеки отделен случай.

5.2.3.1.3 Черни райони

107. Черни райони са районите, в които са налични или надеждно планирани най-малко две фиксирани свръхвисокоскоростни мрежи в съответния времеви хоризонт.

108. В случай че държавната намеса отговаря на условията, посочени в раздел 5.2.2.1, финансираната от държавата мрежа трябва да отговаря на следните условия:

- а) най-малко да утроява скоростта на изтегляне в сравнение със съществуващата мрежа;
- б) да осигурява скорост на изтегляне поне 1 Gbps и скорост на качване поне 150 Mbps;
- в) да представлява значима нова инфраструктурна инвестиция, която носи значителни нови възможности на пазара⁷⁵.

5.2.3.2 Радикална промяна — мобилни мрежи за достъп

109. Финансираната от държавата мобилна мрежа трябва да осигури радикална промяна по отношение на наличността, капацитета, скоростите и конкуренцията на мобилните услуги, които може да ускорят възприемането на нови, иновативни услуги⁷⁶.

110. Както е посочено в раздел 2.3.2, преходът към всеки нов стандарт за ИМТ като цяло е постепенен. Между два напълно последователни стандарта за ИМТ съществуват постепенни хибридни системи, които обикновено са по-ефективни от предшествениците си. Например клетъчната комуникационна система 4G LTE е по-добра от 4G в няколко аспекта, а самостоятелната 5G система е по-ефективна от несамостоятелната 5G. По същия начин всеки нов стандарт за ИМТ е предоставял нови възможности⁷⁷. Докато всички стандарти за ИМТ предоставят мобилни гласови услуги, само най-новите стандарти за ИМТ могат да предоставят високоефективни мобилни широколентови услуги, включително по-малко закъснение на сигнала и по-висок преносен капацитет.

⁷⁵ Вж. бележка под линия 68.

⁷⁶ Това може да включва предоставяне на нови услуги, които не биха били възможни без намесата на държавата, като свързана и автоматизирана мобилност.

⁷⁷ Вж. също бележка под линия 27.

111. Тъй като за предоставянето на нови възможности се изисква по-голям капацитет, новите стандарти за ИМТ изискват нови честоти. Тъй като честотите са ограничен ресурс, тяхното присвояване в Съюза за предоставяне на мобилни услуги се извършва въз основа на търг или друга процедура за конкурентен подбор и подлежи на заплащане на такси. Когато се приложи нов стандарт за ИМТ в резултат на процеса на присвояване на радиочестоти, може да се очаква, че мобилните мрежи, които използват тази технология, ще предоставят значителни нови възможности в сравнение със съществуващите мобилни мрежи. Доставчиците на мобилни услуги са готови да приемат значителни предварителни разходи за получаване на нови права за използване на радиочестотен спектър, който поддържа нови стандарти за ИМТ, само ако очакват, че новият стандарт за ИМТ ще предлага по-добри възможности, което ще им даде възвръщаемост на техните инвестиции с течение на времето. Въз основа на това Комисията е приела, че допълнителните функции на 4G мрежите спрямо предходните поколения представляват радикална промяна⁷⁸. В същия смисъл 5G мрежите и особено самостоятелните 5G мрежи обикновено имат допълнителни функционални възможности, като напр. свръхмалко закъснение, висока надеждност и възможност за резервиране на част от мрежата за конкретна употреба, както и гарантиране на определено качество на услугите. Тези функции ще позволят на 5G мрежите, и особено на самостоятелните 5G мрежи, да поддържат нови услуги (например медицинско наблюдение и услуги за спешно реагиране, контрол в реално време на промишлени машини, интелигентни мрежи за управление на възобновяема енергия, свързана и автоматизирана мобилност, прецизно установяване на неизправности и бързи интервенции), като по този начин осигуряват радикална промяна в сравнение с предходни мобилни поколения. Очаква се мобилните технологии от следващо поколение (като 6G) да осигуряват по-разширени възможности в бъдеще.

5.2.3.3 Радикална промяна — мрежи за пренос на данни

112. Финансираната от държавата мрежа за пренос на данни трябва да осигурява радикална промяна в сравнение с наличната мрежа или мрежи. Радикалната промяна е осигурена, ако в резултат на държавната намеса финансираната мрежа за пренос на данни представлява значителна инвестиция в инфраструктура за пренос на данни и адекватно подкрепя нарастващите нужди на фиксирани или мобилните мрежи за достъп. Такъв може да бъде случаят, когато финансираната от държавата мрежа за пренос на данни, за разлика от съществуващите такива, се основава на оптични кабели или на други технологии, които могат да осигурят същото ниво на производителност като оптичния кабел. Когато съществуващите мрежи се основават на оптични кабели или на подобни високоефективни технологии, може да се постигне радикална промяна, например чрез подходящо оразмеряване на капацитета за пренос на данни, което зависи от конкретната променяща се ситуация в целевите райони.
113. Ако държавната намеса обхваща както мрежи за пренос на данни, така и мрежи за достъп (фиксирани или мобилни), мрежата за пренос на данни трябва да бъде

⁷⁸

Вж. например Решение на Комисията C(2020) 8939 final от 16 декември 2020 г., дело SA.54684 — Германия — Внедряване на мобилна инфраструктура с висок капацитет в Бранденбург (ОВ С 60, 19.2.2021 г., стр. 2).

оразмерена по такъв начин, че да може да поддържа нуждите на мрежите за достъп.

114. Държавата членка следва да избере най-подходящите технологии в съответствие с принципа на технологична неутралност, като отчита характеристиките и нуждите на целевите райони, особено когато оптичните кабелни мрежи или мрежите с подобна ефективност не представляват технически или икономически жизнеспособни решения.

5.2.4 *Пропорционалност на помощта*

115. Държавите членки трябва да докажат, че помощта е пропорционална на проблема, който се решава. Те трябва по същество да покажат, че същата промяна в поведението не би могла да се постигне с по-малка помощ и с по-малко нарушаване на конкуренцията. Помощта се смята за пропорционална, ако размерът ѝ е ограничен до необходимия минимум и са сведени до минимум потенциалните нарушения на конкуренцията в съответствие с принципите, залегнали в този раздел.

5.2.4.1 Процедура за конкурентен подбор

116. Държавната помощ се смята за пропорционална, ако нейният размер е ограничен до минимума, необходим за осъществяване на подпомаганата икономическа дейност.
117. Без да се засягат приложимите правила за обществени поръчки, помощта трябва да се предоставя въз основа на открита, прозрачна и недискриминационна конкурентна процедура за подбор в съответствие с принципите на обществените поръчки⁷⁹. При предоставянето на помощта също така трябва да се спазва принципът на технологична неутралност, посочен в раздел 5.2.4.2.
118. Помощта се смята за пропорционална и ограничена до необходимия минимален размер, ако е възложена посредством процедура за конкурентен подбор, която привлича достатъчен брой участници. Когато броят на участниците или броят на допустимите оферти не е достатъчен, държавата членка трябва да повери на независим одитор оценката на офертата, подадена от печелившия участник в търга (включително изчисленията на разходите).
119. В зависимост от обстоятелствата може да са подходящи различни процедури. Например за намеси с висока техническа сложност държавите членки може да изберат да се ангажират с процедура на състезателен диалог с потенциални участници в търга с цел да се осигури най-подходящият замисъл на намесата.
120. Държавата членка трябва да гарантира, че е избрана икономически най-изгодната оферта⁸⁰. За тази цел държавата членка трябва да определи обективни,

⁷⁹ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65), и Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1).

⁸⁰ В съответствие с принципите на обществените поръчки.

прозрачни и недискриминационни качествени критерии за възлагане и да посочи предварително относителната тежест на всеки критерий.

121. Качествените критерии за възлагане може да включват, освен друго, ефективността на мрежата (включително сигурността ѝ), географското покритие, бъдещите устойчиви качества на технологичния подход, въздействието на предлаганото решение върху конкуренцията (включително условия за достъп на едро, условия и ценообразуване)⁸¹ и общите разходи за собственост⁸².
122. Държавите членки може да разгледат възможността за даване на допълнителни приоритетни точки за критерии, отнасящи се до климатичните и екологичните показатели на мрежата⁸³, съответно по отношение на нейните характеристики на климатична неутралност, включително нейния въглероден отпечатък, както и въздействието на мрежата върху основните компоненти на природния капитал, т.е. въздух, вода, земя и биоразнообразие. Държавите членки може да включат и задължения за избрания участник в търга да приложи пропорционални облекчаващи мерки, в случай че мрежата има неблагоприятно въздействие върху околната среда.
123. Когато помощта е възложена, без процедура за конкурентен подбор, на държавен орган, който изгражда и управлява широколентова мрежа на ниво търговия на едро⁸⁴ пряко или посредством вътрешен субект (модел на пряка инвестиция), държавата членка трябва по подобен начин да обоснове избора си на мрежа и технологично решение⁸⁵.
124. Всяка концесия или друго възлагане от такъв държавен орган или вътрешен субект на трета страна за проектиране, изграждане или експлоатация на мрежата следва да се предоставя посредством открита, прозрачна и недискриминационна процедура за конкурентен подбор. Процедурата трябва да е в съответствие с

⁸¹ Например мрежовите топологии, които позволяват пълен и ефективен необвързан достъп, по принцип следва да получат повече приоритетни точки.

⁸² Общите разходи за собственост се вземат предвид например от предприятията, когато търсят да инвестират в активи. Общите разходи за собственост включват първоначалната инвестиция, както и всички преки и косвени разходи в дългосрочен аспект. Въпреки че размерът на първоначалната инвестиция може лесно да се определи, предприятията най-често се стремят да анализират всички потенциални разходи, които ще направят, за да управляват и поддържат актива през целия му жизнен цикъл, което може значително да повлияе на решението за инвестиране.

⁸³ Например за енергийното потребление или жизнения цикъл на инвестицията и следователно използването на принципа за ненанасяне на значителни вреди, както е въведен в Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

⁸⁴ На бенефициера на помощта може да бъде позволено да предоставя услуги на дребно като „краен търговец на дребно“, когато пазарът не осигурява предоставянето на такива услуги. Вж. Решение на Комисията C(2019) 8069 final от 15 ноември 2019 г., дело SA.54472 (2019/N) — Ирландия — Национален широколентов план (ОВ C 7, 10.1.2020 г., стр. 1).

⁸⁵ Вж. Решение на Комисията C(2018) 6613 final от 12 октомври 2018 г., дело SA.49614 (2018/N) — Литва — Разработване на инфраструктура за достъп от ново поколение — RAIN 3 (ОВ C 424, 23.11.2018 г., стр. 8); Решение на Комисията C(2016) 3931 final от 30 юни 2016 г., дело SA.41647 — Италия — Strategia Banda Ultralarga (ОВ C 258, 15.7.2016 г., стр. 4); Решение на Комисията C(2019) 6098 final от 20 август 2019 г., дело SA.52224 — Австрия — Широколентов проект в Каринтия (ОВ C 381, 8.11.2019 г., стр. 7).

принципите на обществените поръчки, да се основава на икономически най-изгодната оферта и да се прилага съгласно принципа на технологична неутралност, без да се засягат приложимите правила за обществени поръчки.

5.2.4.2 Технологична неутралност

125. Принципът на технологична неутралност изисква държавната намеса да не облагодетелства или изключва нито една конкретна технология както при избора на бенефициери, така и при предоставянето на достъп на едро. Тъй като съществуват различни технологични решения, на търга не следва да се предпочита или изключва конкретна технология или мрежова платформа. Участниците в търга трябва да имат правото да предложат да предоставят необходимите услуги чрез използване или съчетаване на технологиите, които считат за най-подходящи. Това не засяга възможността държавите членки да определят желаната ефективност, включително енергийната ефективност на мрежите преди процедурата, както и да дават приоритетни точки на най-подходящото технологично решение или съчетание от технологични решения въз основа на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии в съответствие с раздел 5.2.4.1. При финансирана от държавата мрежа трябва да се позволява достъп при честни и недискриминационни условия на всички търсещи достъп, независимо от използваната технология.

5.2.4.3 Използване на съществуваща инфраструктура

126. Използването на съществуваща инфраструктура е един от основните фактори, които могат да допринесат за намаляване на разходите за изграждане на нова широколентова мрежа и за ограничаване на неблагоприятното въздействие върху околната среда.
127. Държавите членки следва да насърчават предприятията, желаещи да участват в процедура за конкурентен подбор, да използват всяка налична съществуваща инфраструктура. Държавите членки следва също така да насърчават тези предприятия да предоставят подробна информация за съществуващите инфраструктури, които притежават или контролират⁸⁶ в зоната на планираната намеса. Тази информация следва да бъде предоставена своевременно, за да се вземе предвид при подготовката на офертите. В случаите, когато размерът на района на намесата, готовата информация и наличното време са пропорционални, държавите членки, вземайки ги предвид, наред с други фактори, следва да направят предоставянето на тази информация условие за участие в процедурата за подбор⁸⁷. Информацията може да включва по-специално: а) разположение и трасе на инфраструктурата; б) вида и текущото

⁸⁶ Инфраструктурата, до която те имат право да дават достъп на трети страни.

⁸⁷ Вж. например Решение на Комисията по дело SA.40720 (2016/N) за Национална широколентова схема на Обединеното кралство за периода 2016—2020 г. (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2) (съображения 115 и 116), в което органите на Обединеното кралство изискваха от участниците в търга да подпишат Кодекс за поведение. Кодексът за поведение включваше стандарти за: i) степента на подробност на информацията, която следва да се предостави; ii) сроковете, в които да се предостави информацията; iii) приемливите условия за споразумение за неразкриване на информация; и iv) задълженията да се предостави инфраструктурата за използване в други оферти. Участниците в търга, които не отговарят на условията на Кодекса за поведение, щяха да бъдат изключени от поръчката.

използване на инфраструктурата; в) контактна точка, и г) когато са налични⁸⁸, правилата и условията за използването ѝ.

128. Държавите членки трябва да осигурят достъп до цялата информация, с която разполагат⁸⁹, относно съществуващата инфраструктура, която може да бъде използвана за разгръщане на широколентови мрежи в района на намесата. Държавите членки се насърчават да разчитат на единната информационна точка, създадена в съответствие с член 4, параграф 2 от Директива 2014/61/ЕС.

5.2.4.4 Достъп на едро

129. Ефективният достъп на едро на трети страни до финансираните мрежи е задължително условие за всяка мярка за държавна помощ. По-специално достъпът на едро дава възможност на предприятия, които са трети страни, да се конкурират с избрания участник в търга, като така се подсилват изборът и конкуренцията в районите, обхванати от мярката, като същевременно се избягва създаването на регионални монополи за услуги. Чрез достъпа на едро също така се избягва създаването на регионални монополи на услугите. Като се създава възможност за развитие на конкуренцията в целевия район, чрез достъпа на едро се гарантира и развитието на пазара в този район в по-дългосрочен план. Това условие не зависи от предходен анализ на пазара по смисъла на глава III на Директива (ЕС) 2018/1972. Независимо от това типът на задълженията за достъп на едро, наложени на финансирана от държавата мрежа, следва да бъде съобразен с набора от задължения за достъп, установени в секторните правила. Независимо от това, тъй като бенефициерите на помощта използват не само собствените си ресурси, но и публични средства за разгръщане на мрежата, те следва да предоставят по-широка гама от продукти за достъп на едро от тези, наложени от НРО на предприятията, имащи значителна пазарна мощ. Такъв достъп на едро следва да бъде предоставен възможно най-рано преди началото на предоставянето на подходящите услуги, а когато операторът на мрежата възнамерява да предоставя и услуги на дребно, това трябва да се случи най-малко 6 месеца преди началото на такова предлагане.
130. Финансираната от държавата мрежа трябва да предлага на предприятията ефективен достъп при справедливи и недискриминационни условия. Това може да предполага надграждане и увеличен капацитет на съществуващата инфраструктура, когато е необходимо, както и изграждането на достатъчна нова

⁸⁸ Това може да се случи особено когато такива срокове и условия вече съществуват в резултат на регулаторни задължения, наложени от национални регулаторни органи или други компетентни органи съгласно Директива (ЕС) 2018/1972, при които достъпът е предвиден в предишно решение за държавна помощ или когато е налице оферта за търговия на едро.

⁸⁹ Достъпът до тази информация може да бъде ограничен съгласно приложимите правила. Например достъпът до информация относно физическата инфраструктура съгласно Директива 2014/61/ЕС може да бъде ограничен поради причини, свързани със сигурността и целостта на мрежите, националната сигурност, общественото здраве или обществената безопасност, поверителността или търговските тайни.

инфраструктура (например достатъчно големи канали, които да обхващат достатъчен брой мрежи, както и различни мрежови топологии)⁹⁰.

131. Държавите членки трябва да посочат реда, условията и цените на продуктите за достъп на едро в документите на процедурата за конкурентен подбор и трябва да публикуват тази информация на изчерпателен уебсайт на национално или регионално равнище. Широката общественост следва да има достъп до уебсайта без никакви ограничения, включително без предварителна регистрация на потребител.
132. За да бъде достъпът на едро ефективен и да се даде възможност на търсещия достъп да предоставя своите услуги, трябва също така да се предостави достъп на едро до части от мрежата, които не са били финансирани от държавата или които може да не са били разгърнати от получателя на помощта⁹¹.

5.2.4.4.1 Условия за достъп на едро

133. Ефективният достъп на едро трябва да бъде предоставен най-малко за 10 години за всички активни продукти, с изключение на виртуалния необвързан достъп (VULA).
134. Достъп, базиран на VULA, трябва да се предоставя за период, равен на жизнения цикъл на инфраструктурата, която VULA замества⁹².
135. Достъпът до нова инфраструктура (като канали, стълбове, разпределителни кутии или неизползвани оптични влакна) трябва да бъде предоставен за жизнения цикъл на въпросния елемент от мрежата⁹³. Ако се отпуска държавна помощ за нова инфраструктура, инфраструктурата трябва да бъде достатъчно голяма, за да отговори на текущото и променящото се търсене на търсещите

⁹⁰ В зависимост от вида на интервенцията това може да включва следното: канали с подходящ размер, достатъчно на брой неизползвани оптични влакна, типове стълбове/мачти/кули и модернизирането им, тип и размер на уличните разпределителни кутии, така че да предоставят ефективна необвързаност и т.н. Вж. Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококолов интернет Обединено кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2) и Решение на Комисията C(2019) 8069 final от 15 ноември 2019 г., дело SA.54472 (2019/N) — Ирландия — Национален ширококолов план (ОВ С 7, 10.1.2020 г., стр. 1).

⁹¹ Например ефективният достъп предполага, че е предоставен подходящ достъп на едро до активно оборудване, дори ако се финансира само инфраструктурата.

⁹² Тъй като в този конкретен случай VULA замества физически необвързания достъп на новата инфраструктура, се прилагат същите правила, както за нова инфраструктура.

⁹³ Вж. Решение на Комисията C(2019) 8069 final от 15 ноември 2019 г., дело SA.54472 (2019/N) — Ирландия — Национален ширококолов план (ОВ С 7, 10.1.2020 г., стр. 1). Когато бенефициерът на помощта реши да надгради или замени инфраструктурата преди края на жизнения цикъл на подпомогнатата инфраструктура, той ще трябва да продължи да осигурява достъп до новата инфраструктура за целия период, предвиден за първоначалната инфраструктура.

достъп⁹⁴. Това е в допълнение и не засяга регулаторните задължения, които може да бъдат наложени от НРО.

136. Държавите членки трябва да се консултират с НРО относно продуктите за достъп на едро, условията и ценообразуването. Препоръчително е НРО да предоставят насоки, както е изложено в раздел 5.2.4.6
137. Едни и същи условия за достъп трябва да важат за цялата финансирана от държавата мрежа, включително за частите от нея, където е използвана съществуваща инфраструктура. Задълженията за достъпа трябва да се прилагат независимо от промените в собствеността, управлението или функционирането на финансираната от държавата мрежа.
138. Като използват собствените си ресурси, бенефициерът на помощта или търсещите достъп, които се свързват с финансираната от държавата мрежа, може да решат да разширят своите мрежи до съседни райони извън целевия район. Търсещите достъп може да изпълняват такова разширяване на базата на задълженията за достъп на едро. Ако те не са свързани с бенефициера на помощта, няма ограничение за такива разширения в съседни райони. Смята се, че търсещият достъп не е свързан с бенефициера на помощта, ако те не принадлежат към една и съща група и никой от тях няма участие в предприятие на другия. Разширения от страна на бенефициерите на помощта може да бъдат разрешени при спазване на следните кумулативни предпазни мерки:
 - а) при провеждането на обществената консултация (вж. раздел 5.2.2.4.2) държавата членка трябва да посочи, че частните разширения са разрешени на по-късен етап, както и да предостави съдържателна информация относно потенциалното покритие на такива разширения;
 - б) разширяването на прилежащите райони може да се извърши само 2 години след влизането в експлоатация на финансираната от държавата мрежа, в случай че възникне една от следните ситуации:
 - i) заинтересованите страни демонстрират в обществената консултация, че планираното разширяване би рискувало да навлезе в съседен район, обслужван вече от най-малко две независими мрежи, които осигуряват скорости, сравними с тези на финансираната от държавата мрежа;
 - ii) има поне една мрежа в съседния район, която осигурява скорости, сравними с тези на финансираната от държавата мрежа, и тя е

⁹⁴

Например и в зависимост от спецификата на мрежата, когато се изграждат нови канали за поместване на оптични кабели, те следва да обслужват най-малко три независими оптични кабела, всеки от които съдържа няколко влакна и следователно може да обслужва няколко предприятия. Когато съществуващата инфраструктура има ограничен капацитет и не може да осигури достъп до най-малко три независими оптични кабела на принципа „пръв пристигнал, пръв обслужен“, операторът на финансираната от държавата мрежа следва да направи достъпен поне 50 % от капацитета (по-специално неизползвани оптични влакна) за търсещите достъп.

влязла в експлоатация по-малко от 5 години преди финансираната от държавата мрежа⁹⁵.

139. Ако резултатите от обществената консултация покажат доказателства за рискове от други значителни нарушения на конкуренцията, разширенията от страна на бенефициера на помощта трябва да бъдат забранени.

5.2.4.4.2 Продукти за достъп на едро

5.2.4.4.2.1 Фиксирани мрежи за достъп, разгърнати в бели райони

140. Финансираната от държавата мрежа трябва да осигурява най-малко битстрийм достъп, достъп до неизползвани оптични влакна и до инфраструктура, включително улични шкафове, стълбове, мачти, кули и канали.
141. Освен това държавите членки трябва да гарантират, че финансираната от държавата мрежа осигурява поне физическа необвързаност или VULA. За да се смята за подходящ като продукт за достъп на едро, всеки продукт на VULA трябва да бъде предварително одобрен от НРО или от друг компетентен орган.

5.2.4.4.2.2 Фиксирани мрежи за достъп, разгърнати в сиви и черни райони

142. Финансираната от държавата мрежа трябва да осигурява най-малко а) продуктите за достъп на едро, посочени в точка 140; и б) физическа необвързаност.
143. Държавите членки може да сметнат за подходящо да не изискват предоставянето на физическа необвързаност, а вместо това да изискват предоставянето на VULA. В този случай държавите членки трябва да посочат намерението си да направят дерогация от задължението за предоставяне на физическа необвързаност и да представят причините за този избор в обществената консултация. Държавите членки трябва да докажат, че замяната на предоставянето на физическа необвързаност с предоставянето на VULA не крие риск от неоправдано нарушаване на конкуренцията, като се вземат предвид резултатът от обществената консултация и характеристиките на пазара и на съответния район⁹⁶. Въз основа на това Комисията ще оцени дали предоставянето на VULA, вместо физическа необвързаност, гарантира, че помощта е пропорционална.

5.2.4.4.2.3 Мобилни мрежи за достъп

144. Като се имат предвид характеристиките на пазара, финансираната от държавата мрежа трябва да осигури разумен набор от продукти за достъп на едро, за да се

⁹⁵ Тези правила важат също така в случая на свързване с финансирани от държавата мрежи за пренос на данни или в случая на финансирана от държавата мобилна мрежа, която впоследствие се използва за предоставяне на услуги за фиксиран безжичен достъп в райони, които вече са обхванати от фиксирана мрежа.

⁹⁶ Такива характеристики може да се отнасят до приложимото *предварително* регулиране на пазарите на електронни съобщения, бизнес модела на операторите, налични на пазара (доставчици само на едро или вертикално интегрирани доставчици на ширококоловови услуги), размера на проекта за държавна намеса, използването на физическа необвързаност в съответната държава членка и др.

осигурява ефективен достъп до субсидираната мрежа. Това включва най-малко роуминг, както и достъп до стълбове, мачти, кули и канали. Веднага щом станат достъпни необходимите продукти за достъп, финансираната от държавата мрежа ще трябва да ги осигури, за да се използват по-усъвършенстваните функции⁹⁷ на мобилните мрежи, като 5G и бъдещи поколения мобилни мрежи⁹⁸.

5.2.4.4.2 Мрежи за пренос на данни

145. Финансираната от държавата мрежа трябва да осигурява най-малко една активна услуга и достъп до стълбове, мачти, кули, канали и неизползвани оптични влакна.
146. Държавите членки трябва да предвидят разгръщането на достатъчен капацитет за нова инфраструктура (например достатъчно големи канали за разполагането на оптични влакна, за да се отговори на очакваните нужди на всички търсещи достъп), ако това е необходимо, за да се осигури ефективен достъп при справедливи и недискриминационни условия.

5.2.4.4.3 Достъп на едро на основата на разумно търсене

147. Като изключение от условията, определени в раздел 5.2.4.4.2, държавите членки могат да ограничат предоставянето на определени продукти за достъп на едро до случаи на разумно търсене от страна на търсещия достъп, в случай че предоставянето на такива продукти би увеличило непропорционално инвестиционните разходи, без да носи значителни ползи от гледна точка на повишената конкуренция.
148. За да може Комисията да одобри такова изключение, държавите членки трябва да предоставят обосновка въз основа на характеристиките на конкретната намеса. Обосновката следва да се основава на добре аргументирани и обективни критерии, като например ниската гъстота на населението в съответните райони, размера на целевия район или големината на бенефициерите на помощта⁹⁹. Въз основа на подробни и обективни изчисления на разходите държавата членка трябва да докаже за всеки продукт за достъп, който няма да бъде предоставен, че предоставянето на този продукт би довело до непропорционално увеличение на разходите за намесата.
149. Искането на търсещия достъп се смята за разумно, ако а) търсещият достъп предостави бизнес план, който оправдава разработването на продукта във финансираната от държавата мрежа; и б) друго предприятие вече не предлага

⁹⁷ Като мрежа за достъп на няколко оператора (MORAN), основна мрежа за няколко оператора (MOCN), разделяне на мрежата.

⁹⁸ Когато отпускат помощта, държавите членки трябва да гарантират, че мачтите и кулите са в състояние да осигурят предоставянето на такъв достъп, като се вземе предвид сегашната и развиващата се пазарна структура.

⁹⁹ Вж. например Решение на Комисията C(2011) 7285 final от 19 октомври 2011 г., дело № 330/2010 — Франция — Programme national „Très Haut Débit“ — Volet B (ОВ С 364, 14.12.2011 г., стр. 2) и Решение на Комисията C(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Доставка на широколентов интернет Обединено кралство (ОВ С 16, 19.1.2013 г., стр. 2).

сравним продукт за достъп в същия географски район на цени, равностойни на тези в по-гъсто населените райони¹⁰⁰.

150. Ако искането за достъп е разумно, допълнителните разходи за изпълнение на искането за достъп трябва да се поемат от получателя на помощта.

5.2.4.4.4 Ценообразуване на достъпа на едро

151. При определянето на цени на продуктите за достъп на едро държавите членки трябва да гарантират, че цената за достъп на едро за всеки продукт за достъп се основава на един от следните референтни показатели и принципи:

- а) средните публикувани цени на едро, които преобладават в други сравними райони с по-голяма конкуренция в държавата членка;
- б) регулираните цени, които вече са определени или одобрени от НРО за съответните пазари и услуги;
- в) разходна ориентация или методика в съответствие със секторната регулаторна рамка.

152. НРО трябва да бъде консултиран относно продуктите за достъп на едро и условията за достъп на едро, включително цените и свързаните с тях спорове, както е посочено в раздел 5.2.4.6.

5.2.4.4.5 Възстановяване на средства

153. Размерът на помощта за държавна намеса в подкрепа на разгръщането на фиксирана и мобилна мрежа често се определя на предварителна база, така че да се покрие очакваният недостиг на финансиране през жизнения цикъл на подпомаганата инфраструктура.

154. В този случай, тъй като бъдещите разходи и приходи като цяло са несигурни, държавите членки следва да следят отблизо изпълнението на всеки финансиран от държавата проект¹⁰¹ през целия жизнен цикъл на подпомаганата инфраструктура и да предоставят механизъм за възстановяване на средства. Този механизъм позволява да се разгледа правилно информацията, която бенефициерът на помощта не е могъл да вземе предвид в първоначалния бизнес план, когато е кандидатствал за държавна помощ. Факторите, които може да окажат въздействие върху рентабилността на проекта и които може да е трудно, или дори невъзможно, да бъдат установени предварително с подходяща точност,

¹⁰⁰ Комисията може да приеме други условия като част от анализа на пропорционалността с оглед на особеностите на случая и на цялостното балансиране. Вж. например Решение на Комисията C(2011) 7285 final от 19 октомври 2011 г., дело № 330/2010 — Франция — Programme national „Très Haut Débit“ — Volet B (ОВ С 364, 14.12.2011 г., стр. 2) и Решение на Комисията C(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Доставка на широколентов интернет Обединено кралство (ОВ С 16, 19.1.2013 г., стр. 2). Ако условията са изпълнени, следва да бъде предоставен достъп в рамките на срок, който е обичаен за конкретния пазар. В случай на конфликт органът, предоставящ помощта, следва да потърси мнението на НРО или на друг компетентен национален орган.

¹⁰¹ Това включва предоставяне на отделни помощи въз основа на схема за държавна помощ.

са например: а) действителните разходи за изграждането на мрежата; б) действителните приходи от основните услуги; в) действителното усвояване; и г) действителните приходи от „неосновни“ услуги¹⁰².

155. Държавите членки трябва да въведат механизъм за възстановяване на средства за жизнения цикъл на подпомаганата инфраструктура, ако размерът на помощта за проекта надвишава 10 милиона евро. Държавите членки трябва предварително да определят правилата на този механизъм прозрачно и ясно в документацията за процедурата за конкурентен подбор.
156. Възстановяване на предоставените средства не е необходимо, когато проектът е изпълнен посредством модел на преки инвестиции, в който дадена мрежа — публична собственост, предназначена само за търговия на едро, е изградена и се експлоатира от държавен орган с единствената цел да се предостави честен и недискриминационен достъп на всички предприятия¹⁰³.
157. Тъй като различни фактори може да имат благоприятно или неблагоприятно въздействие върху бизнес плана на бенефициера на помощта, механизмът за възстановяване на предоставени средства следва да бъде разработен така, че да вземе предвид и да балансира две цели: а) да даде възможност на държавата членка да възстанови суми, надхвърлящи разумната печалба¹⁰⁴; б) да не застрашава стимулите за операторите да участват в процедура за конкурентен подбор¹⁰⁵ и да се стремят към ефективност на разходите (повишаване на ефективността) при разгръщането на мрежата. За да постигнат подходящ баланс на двете цели, държавите членки следва да въведат критерии, които стимулират повишаването на ефективността¹⁰⁶.

¹⁰² Например механизмът за възстановяване може да помогне за възстановяване на печалби, които са по-високи от разумно очакваното, например поради: i) по-високо от прогнозираното усвояване на ширококоловни продукти, което води до допълнителни печалби и по-малък недостиг на инвестиции; и ii) по-високи от прогнозираните приходи от неширококоловни продукти в резултат на допълнителни печалби и по-малък недостиг на инвестиции (напр. приходи от нови продукти за достъп на едро). Вж. Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококолов интернет Обединено кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

¹⁰³ Възможно е механизъм за възстановяване на средства да бъде необходим в други случаи, като напр. определени модели на публична собственост. Вж. например Решение на Комисията C(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококолов интернет Обединено кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

¹⁰⁴ Под разумна печалба следва да се разбира процентът на възвръщаемост на инвестициите, който е необходим на едно обичайно предприятие, като се вземе предвид равнището на риска, присъщ на ширококоловния сектор и вида на предоставяните услуги. Необходимият процент на възвръщаемост на инвестициите обикновено се определя от средната претеглена цена на капитала (СПЦК).

¹⁰⁵ Участието в процедурата за конкурентен подбор зависи от очакваните печалби и загуби. Загуби може да се получат, ако например участникът в търга е бил твърде оптимистичен по отношение на очакваните бъдещи приходи, произтичащи от предоставянето на ширококоловни услуги, или при възникването на неочаквани разходи. Тъй като органът, възлагащ помощта, не възстановява средства за неочаквани загуби, един затегнат механизъм за възстановяване на предоставени средства спрямо бъдещи печалби може да увеличи цялостния риск за инвеститора и да демотивира участието му в процедурата за конкурентен подбор.

¹⁰⁶ Повишената ефективност следва да не е за сметка на качеството на предоставената услуга.

158. Размерът на стимулите трябва да бъде зададен максимално на 30 % от разумната печалба. Държавите членки не следва да възстановяват допълнителни печалби, които са равни на този праг или под него (т.е. разумната печалба, увеличена с размера на стимулите¹⁰⁷). Всяка печалба над прага трябва да бъде споделена между бенефициера на помощта и държавата членка въз основа на интензитета на помощта, произтичащ от процедурата за конкурентен подбор¹⁰⁸.
159. При прилагане на механизмите за възстановяване на предоставени средства трябва също така да се вземат предвид печалбите от други трансакции, свързани с финансираната от държавата мрежа. Например, когато се учредява предприятие конкретно за изграждане или експлоатация на финансирана от държавата мрежа, ако съществуващ акционер в това предприятие продаде всичките си дялове в предприятието или част от тях в рамките на 7 години от завършването на мрежата, или в рамките на 10 години от възлагането на помощта, държавата членка трябва да възстанови всички средства, с които приходите от продажбата надхвърлят цената, при която текущият акционер би могъл да постигне разумна печалба¹⁰⁹.

5.2.4.5 Разделяне на счетоводство

160. С цел да се гарантира, че помощта остава пропорционална и не води до свръхкомпенсиране или кръстосано субсидиране на неподпомагани дейности, бенефициерът на помощта трябва да осигури разделяне на счетоводството, така че разходите за разгръщането и управлението, както и приходите от експлоатацията на мрежата, разгърната с държавно финансиране, да са ясно определени.

5.2.4.6 Роля на националните регулаторни органи, националните органи по конкурентоспособност, националните центрове за компетентност и службите за ширококоленцова компетентност

161. При планирането на най-подходящата държавна намеса за подкрепа на ширококоленцови мрежи от особено важно значение е ролята на НРО. НРО са натрупали технически познания и опит поради решаващата роля, възложена им от секторното законодателство, и са в най-добра позиция да подкрепят публичните органи по отношение на планирането на държавна намеса.
162. Държавите членки се насърчават систематично да включват НРО в проектирането, осъществяването и мониторинга на държавна намеса, и по-специално, но не само, в а) определянето на целевите райони (картографиране и обществено допитване), б) оценката на изпълнението на изискванията за радикална промяна, и в) механизмите за разрешаване на конфликти, включително в случаи на спорове във връзка с някой от тези аспекти.

¹⁰⁷ Ако разумната печалба е 10 %, размерът на стимула би бил 3 %.

¹⁰⁸ Ако например разумната печалба е 10 % и се прилага максималният размер на стимула от 3 %, държавата членка не трябва да възстановява печалба под 13 %. Ако реалната печалба е 20 %, а интензитетът на помощта е 70 %, разликата в печалбата от 13 % до 20 % ще се разпредели, както следва: 70 % за държавата членка и 30 % за инвеститора в ширококоленцовата мрежа.

¹⁰⁹ Например в случай, когато акционер притежава 40 % от акциите на дружеството бенефициер, а нетната настояща стойност (NPV) на дружеството, което използва разумната печалба, е X, ако акционерът продаде своите акции за обща сума Y, държавата членка трябва да възстанови от този акционер $Y - 40 \% * X$.

163. С оглед на специфичния опит на НРО относно националните пазари държавите членки трябва да се консултират с НРО, които са в най-добра позиция, по отношение на: а) продуктите за достъп на едро, условията и ценообразуването (раздел 5.2.4.4); и б) съществуващите инфраструктури, които подлежат на предварително регулиране (раздел 5.2.4.3). Когато на НРО са предоставени необходимите правомощия за участие в държавна намеса за разгръщане на ширококоловови мрежи, държавата членка следва да изпрати на НРО подробно описание на мерките за помощ поне 2 месеца преди уведомлението за държавна помощ, така че НРО да разполага с разумен срок, за да предостави своето становище.
164. При спазване на най-добрите практики, без да се засягат компетенциите на националните регулаторни органи съгласно регулаторната рамка, националните регулаторни органи може да издадат насоки за местните органи относно, между другото, провеждане на пазарен анализ и определяне на продукти за достъп на едро и ценообразуване. При издаването на такива насоки следва да се вземат предвид регулаторната рамка и препоръките, отправени от Комисията¹¹⁰.
165. В допълнение към участието на НРО, държавите членки може да се консултират и с националните органи по конкурентоспособност, например за да получат съвети за това как да установят равнопоставени условия на конкуренция за предприятията и да предотвратят отделянето на непропорционално висок дял държавни средства за едно предприятие, като по този начин се укрепва (евентуално вече господстващо) положение на пазара¹¹¹.
166. Държавите членки може да създадат национални центрове за компетентност или офиси за ширококоловова компетентност, които може да помогнат на публичните органи да проектират държавна намеса в подкрепа на разгръщането на ширококоловови мрежи¹¹².

5.2.5 Прозрачност, докладване, мониторинг на помощта

167. Държавите членки трябва да спазват изискванията, изложени в раздел 7 относно прозрачността, докладването и мониторинга.

¹¹⁰ Това ще увеличи прозрачността, ще намали административната тежест за местните органи и би могло да означава, че на НРО няма да се налага да анализират всяка държавна помощ поотделно.

¹¹¹ Вж. например становище № 12-A-02 от 17 януари 2012 г. на френския орган за конкурентоспособност във връзка с искане на становище от комисията по икономика, устойчиво развитие и регионално планиране на Сената относно рамката за участие на местните власти в разполагането на свръхвисокоскоростни мрежи [Avis No 12-A-02 du 17 janvier 2012 de l'Autorité de la concurrence relatif à une demande d'avis de la commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit].

¹¹² Вж. например Решение на Комисията К(2008) 6705 от 5 ноември 2008 г., дело № 237/08 — Германия — Ширококоловова поддръжка в Долна Саксония (ОВ С 18, 24.1.2009 г., стр. 1); Решение на Комисията С(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединеното кралство — Национална ширококоловова схема за Обединеното кралство — Доставка на ширококоловов интернет Обединено кралство (ОВ С 16, 19.1.2013 г., стр. 2) и Решение на Комисията С(2016) 3208 final от 26 май 2016 г., дело SA 40720 (2016/N) — Обединеното кралство — Доставка на ширококоловов интернет Обединено кралство (ОВ С 323, 2.9.2016 г., стр. 2).

5.3 Неблагоприятни последствия върху конкуренцията и търговията

168. Помощта за изграждане на фиксирани и мобилни мрежи може да има отрицателни въздействия по отношение на изкривяване на пазара, както и въздействие върху търговията между държави членки.
169. Комисията оценява значимостта на нарушението на конкуренцията и ефекта върху търговията по отношение на въздействието върху конкурентите и възможното изтласкване на частни инвестиции. Публичната подкрепа може също така да насърчи местните доставчици на услуги да приемат услугите, предлагани от финансираната от държавата мрежа, вместо тези, предоставяни при пазарни условия. Освен това, когато е вероятно бенефициерът на помощта да е предприятие, което вече е господстващо на пазара или може да стане господстващо поради публичната инвестиция, помощта може да отслаби конкурентните ограничения, които конкурентите могат да упражняват. Дори когато изкривяванията на пазара може да се считат за ограничени на отделно равнище, на кумулативна база схемите за помощ все пак може да доведат до високи нива на изкривяване.

5.4 Съпоставяне на положителните ефекти от помощта с неблагоприятните последствия за конкуренцията и търговията

170. Комисията ще балансира положителното въздействие от планираната помощ върху подпомаганите стопански дейности с действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия върху конкуренцията и търговските условия. С цел помощта да бъде съвместима с вътрешния пазар, положителното въздействие трябва да превишава неблагоприятните резултати.
171. На първо място, Комисията ще оцени положителните резултати от помощта върху подпомаганите стопански дейности, включително нейния принос към целите на цифровата политика. Държавата членка трябва да докаже въз основа на съпоставителен анализ, че има положителен ефект от мярката, в сравнение с това, което би могло да се постигне без помощта. Както е посочено в раздел 5.2.1, положителните резултати може да включват постигане на целите на държавната намеса, като например въвеждането на нова мрежа на пазара, осигуряваща допълнителен капацитет и скорост, както и по-ниски цени и по-добър избор за крайните потребители, и по-високо качество и иновации. Това би довело също така до повече достъп до онлайн ресурси за крайните потребители и е вероятно да стимулира повишаване на търсенето. В резултат това може да допринесе също за завършването на цифровия единен пазар и да донесе ползи за икономиката на Съюза като цяло.
172. Освен това Комисията може да вземе предвид, когато е уместно, дали помощта води до други благоприятни последствия, например до подобряване на енергийната ефективност на мрежовите операции или на политики на Съюза, като Европейския зелен пакт.
173. На второ място, държавата членка трябва да докаже, че неблагоприятните последствия са ограничени до необходимия минимум. При проектирането на мярката, като вземат предвид необходимостта, целесъобразността и пропорционалността на помощта (раздели 5.2.2, 5.2.3. и 5.2.4) държавите членки

следва да вземат предвид например размера на проектите, отделните и кумулативните стойности на помощта, характеристиките на бенефициерите (например дали те притежават значителна пазарна сила) и характеристиките на целевите райони (например броя на съществуващите високоефективни мрежи или надеждно планираните мрежи в даден район). За да е възможно Комисията да оцени евентуалните неблагоприятни последици, държавите членки се призовават да представят оценка на въздействието, ако разполагат с такава, както и *последващи* оценки, извършени за подобни предходни схеми.

6. ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА НА МЕРКИТЕ ЗА УСВОЯВАНЕ

174. Наличието на широколентова мрежа е предпоставка за възможността за абониране за широколентови услуги. В някои случаи обаче това би могло да бъде недостатъчно, за да се гарантира, че потребностите на крайните потребители (посочени по-специално в точки 53 и 61) ще бъдат удовлетворени и като цяло ще се реализират ползите за обществото.
175. Причината за това може да бъде относително слабата склонност на крайните потребители да се абонират за широколентови услуги. Такава ниска склонност може да се дължи на различни причини, включително: а) икономическото въздействие на цената за абонамент за широколентови услуги за крайните потребители като цяло или за определени категории крайни потребители в несигурно положение; и б) липсата на осведоменост относно ползите, които ще донесе абонаментът за широколентови услуги.
176. Мерките от страна на търсенето, като ваучерите, са предназначени за намаляване на разходите на крайните потребители и могат да бъдат полезни за преодоляване на специфична пазарна неефективност по отношение на усвояването на налични широколентови услуги. Широкият достъп до свързаност на приемливи цени генерира положителни външни ефекти поради способността си да ускорява растежа и иновациите във всички сектори на икономиката. Когато не може да бъде осигурен достъп до задоволителни широколентови услуги на приемливи цени по причина например на високите цени на дребно, държавната помощ може да помогне да се коригира такава неефективност на пазара. В такива случаи предоставянето на държавна помощ може да доведе до положително въздействие.
177. Ваучерите не са помощ на крайните потребители, включително потребители физически лица, ако последните не извършват стопанска дейност, попадаща в обхвата на член 107, параграф 1 от Договора. Ваучерите обаче може да се възприемат като помощ по отношение на крайните потребители, ако последните извършват стопанска дейност, попадаща в обхвата на член 107, параграф 1 от Договора. В повечето случаи обаче тази помощ може да попадне в обхвата на регламента *de minimis*¹¹³, като се има предвид ограничената стойност на ваучерите.
178. Съдебната практика на Съда на Европейския съюз потвърждава, че когато се предоставя предимство на крайните потребители, например на потребители

¹¹³ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ L 352, 24.12.2013 г., стр. 1).

физически лица, които не извършват стопанска дейност, това все още може да се приеме за предимство, предоставено на определени предприятия, и може да представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора¹¹⁴.

179. По този начин ваучерите може да представляват помощ за предприятия от сектора на електронните съобщения, които ще могат да подобрят или увеличат предлагането на своите услуги, като използват съществуващите ширококоловите мрежи, и по този начин да укрепят пазарната си позиция в ущърб на други предприятия от сектора на ширококоловите услуги. Тези предприятия подлежат на контрол по отношение на държавната помощ, ако предимството, което получават, надвишава минималните нива.
180. Мерките с ваучери не могат да бъдат предоставени за райони, в които няма мрежа, предоставяща допустимите услуги.

6.1 Социални ваучери

181. Социалните ваучери имат за цел да подкрепят определени отделни потребители, за да получават ширококоловите услуги или да запазят такива. Те може да се смятат за съвместими с вътрешния пазар по силата на член 107, параграф 2, точка а) от Договора като *„помощи със социален характер, предоставени на отделни потребители при условие, че тези помощи се предоставят без да се прави разграничение по отношение на произхода на засегнатите стоки“*.
182. За да бъдат съвместими съгласно член 107, параграф 2, буква а) от Договора, социалните ваучери трябва да бъдат запазени за определени категории отделни потребители, чието финансово състояние оправдава отпускането на помощта по социални причини (например семейства с ниски доходи, студенти, ученици и др.)¹¹⁵. За тази цел на основата на обективни критерии държавите членки трябва да идентифицират категориите потребители, към които се предвижда да бъдат насочени схемите за социални ваучери¹¹⁶.
183. Допустими разходи могат да бъдат месечната такса, стандартните¹¹⁷ разходи за настройка и необходимото крайно оборудване за достъп на потребителя до ширококоловите услуги. Разходите за вътрешно окабеляване и известно ограничено разполагане в частна собственост на потребителите или в публична собственост в непосредствена близост до частната собственост на потребителите също може да бъдат допустими, доколкото са необходими и подпомагат предоставянето на услугата.

¹¹⁴ Съдебно решение от 4 март 2009 г., *Италия/Комисия*, С-424/05, EU:C:2009:49, т. 108. Решение на Съда от 28 юли 2011 г., *Mediaset/Комисия*, С-403/10 P, ECLI:EU:C:2011:533, параграф 81.

¹¹⁵ Вж. Решения на Комисията: С(2020) 8441 final от 4 декември 2020 г., дело SA.57357 (2020/N) — Гърция — Схема за ваучери за ширококоловите услуги за студенти (ОВ С 41, 5.2.2021 г., стр. 4). С(2020) 5269 final от 4 август 2020 г., дело 57495 (2020/N) — Италия — Ваучери за ширококолов достъп за някои категории семейства (ОВ С 326, 2.10.2020 г., стр. 9).

¹¹⁶ Националните правила може да предвиждат различни средства за прилагане. Например схемите за социални ваучери може да предвиждат планирани плащания директно към потребителите или към доставчика на услуги, избран от потребителите.

¹¹⁷ Стандартни разходи са тези, които са приложими за всички крайни потребители, независимо от конкретната им ситуация.

184. Социалните ваучери може да се използват за абонамент за нови ширококоментови услуги или за запазване на съществуващи абонаменти („допустими услуги“).
185. Изискването за избягване на дискриминация, основаваща се на произхода на продуктите [вж. точка 181], се изпълнява чрез спазване на принципа на технологична неутралност. Потребителите трябва да могат да използват социални ваучери, за да си доставят отговарящи на условията ширококоментови услуги от всеки доставчик, който е в състояние да ги предостави, независимо от използваната технология за предоставянето на услугата. Схемите за социални ваучери трябва да осигурява равно третиране на всички възможни доставчици на услуги и да предлага на потребителите възможно най-голям избор от доставчици. За тази цел държавите членки трябва да създадат онлайн регистър на всички допустими доставчици на услуги или да приложат еквивалентен алтернативен метод, за да осигурят откритост, прозрачност и недискриминационен характер на държавната намеса. Потребителите трябва да имат възможност да се консултират с такава информация за всички предприятия, които могат да предоставят допустимите услуги. Всички предприятия, които са в състояние да предоставят допустимите ширококоментови услуги въз основа на обективни и прозрачни критерии (например способност за спазване на минималните изисквания за предоставяне на такива услуги), трябва да имат възможност при поискване да бъдат включени в онлайн регистъра или в друго алтернативно място, избрано от държавата членка. Регистърът (или избраното алтернативно място) може да предоставя и допълнителна информация в помощ на потребителите, като типа на услугите, предоставяни от различните предприятия.
186. Държавите членки трябва да проведат обществена консултация относно основните характеристики на схемата. Обществената консултация трябва да продължи най-малко 30 дни.
187. Държавите членки може да прилагат допълнителни предпазни мерки, за да избегнат възможна злоупотреба със социални ваучери от страна на потребители, доставчици на услуги или други заинтересовани бенефициери. Например, при определени обстоятелства, когато се субсидира само абонаментът за нови допустими услуги, може да са необходими допълнителни предпазни мерки, за да се гарантира, че социалните ваучери няма да се използват за осигуряване на ширококоментови услуги, когато друг член на същото домакинство вече има абонамент за допустими услуги.
188. Освен това държавите членки трябва да спазват изискванията, заложи в раздел 7, за прозрачност, докладване и мониторинг.

6.2 Ваучери за свързаност

189. Ваучерите за свързаност може да бъдат предназначени за по-широки категории крайни потребители (например ваучери за свързаност за потребители или определени предприятия, като например малки и средни предприятия), за да се стимулира усвояването на ширококоментови услуги, които допринасят за развитието на стопанска дейност. Такива мерки може да бъдат обявени за съвместими с вътрешния пазар въз основа на член 107, параграф 3, буква в) от Договора.

190. Комисията ще счита такива мерки за съвместими, ако допринасят за развитието на стопанска дейност (първо условие), без ненужно да се засягат условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес (второ условие).

6.2.1 Първо условие: улеснение за развитието на стопанска дейност

191. Комисията смята, че схемите за ваучери за свързаност, които ефективно допринасят за усвояването на някои ширококоловити услуги, могат да улеснят развитието на редица стопански дейности чрез увеличаване на свързаността и достъпа до ширококоловити услуги, когато е налице неефективност на пазара при усвояването на съответните услуги¹¹⁸.
192. Държавите членки трябва да докажат, че схемите за ваучери за свързаност имат стимулиращ ефект.
193. Ваучерите за свързаност следва да покриват само до 50% от допустимите разходи¹¹⁹. Допустими разходи може да бъдат месечната такса, стандартните разходи за настройка и необходимото крайно оборудване за достъп на крайните потребители до ширококоловитите услуги. Разходите за вътрешно окабеляване и ограничено разполагане в частна собственост на крайните потребители или в публична собственост в близост до частна собственост на крайните потребители също може да отговарят на условията, доколкото са необходими и подпомагат предоставянето на услугата.

6.2.2 Второ условие: помощта не трябва да влияе неоправдано върху условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес

194. Държавната помощ следва да бъде насочена към ситуации, в които помощта може да доведе до съществено подобрене, което пазарът не може да постигне сам, т.е. когато помощта е необходима за преодоляване на неефективност на пазара по отношение на усвояването на съответните ширококоловити услуги. Например, ако схемите за ваучери за свързаност не са насочени към посрещане на нуждите на крайните потребители по отношение на степента на усвояване (например ако с ваучерите се злоупотребява и се използват в подкрепа на внедряването, вместо за поощряване на търсенето) или не се зачита технологичната неутралност, такива схеми не биха били подходящ инструмент на политиката. В такива случаи помощта под формата на ваучери би засегнала неоправдано условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес и следователно не може да бъде обявена за съвместима с вътрешния пазар.
195. Ваучерите за свързаност не могат да се използват за поддържане на съществуващи услуги. Ваучерите може да се използват за закупуване на нова услуга или за надграждане на съществуващата. Ако ваучерите за свързаност могат да се използват за надграждане на съществуващ абонамент, държавите членки трябва да докажат, че схемата за ваучери не нарушава неоправдано

¹¹⁸ Съгласно националните правила може да се осигурят различни средства за изпълнение. Например със схемата за ваучери за свързаност може да се предвиждат плащания директно на крайните потребители или директно на доставчика на услугите, избран от крайните потребители.

¹¹⁹ Вж. Решение на Комисията C(2021) 9549 final от 15 декември 2021 г., дело SA.57496 (2021/N) — Италия — Ваучери за ширококоловити услуги за МСП (ОВ С 33, 21.1.2022 г., стр. 1).

конкуренцията на ниво търговия на дребно и на едро, например, че тя няма да доведе до неочаквани непропорционални печалби за някои оператори, което в същото време неоправдано вреди на други оператори.

196. Ваучерите за свързаност трябва да бъдат технологично неутрални. Крайните потребители трябва да могат да използват ваучерите за свързаност, за да се снабдяват с допустими широколентови услуги от всеки доставчик, способен да ги предоставя, независимо от технологията, използвана за предоставяне на услугата. Схемите на ваучерите за свързаност трябва да осигуряват равно третиране на всички възможни доставчици на услуги и да предлагат на крайните потребители възможно най-голям избор от доставчици. За тази цел държавите членки трябва да създадат онлайн регистър на всички допустими доставчици на услуги или да приложат еквивалентен алтернативен метод, за да осигурят откритост, прозрачност и недискриминационен характер на държавната намеса. Крайните потребители трябва да имат възможност да се консултират с такава информация за всички предприятия, които могат да предоставят допустимите услуги. Всички предприятия, които са в състояние да предоставят допустимите услуги въз основа на обективни и прозрачни критерии (например способност да съответства на минималните изисквания за предоставянето на такива услуги), трябва да имат възможност при поискване да бъдат включени в онлайн регистъра или друго алтернативно място, избрани от държавата членка. Регистърът (или избраното алтернативно място) може да предоставя и допълнителна информация в помощ на крайните потребители, като типа на услугите, предоставяни от различните предприятия.
197. За да се сведат до минимум изкривяванията на пазара, държавите членки трябва да извършат оценка на пазара, за да установят допустимите доставчици, които са налични в района, и да съберат информация за изчисляването на техния пазарен дял. С оценката на пазара трябва да се установи дали схемата за ваучери за свързаност би могла да даде непропорционално предимство на някои доставчици в ущърб на други, които евентуално засилват (местното) господство на пазара. С оценката на пазара трябва също така да се установи действителната необходимост от прилагането на схема за ваучери за свързаност чрез сравняване на ситуацията в района или районите на намеса със ситуацията в други райони в държавата членка или Съюза. Тенденциите в усвояването от страна на крайните потребители също може да бъдат разгледани, за да се оцени и вземе решение относно схемата за ваучери.
198. Държавите членки трябва да проведат обществена консултация относно основните характеристики на схемата. Обществената консултация трябва да продължи най-малко 30 дни.
199. Когато даден доставчик на широколентови услуги е вертикално интегриран и има пазарен дял на дребно над 25 % на съответния пазар за достъп на едро, за да бъде допустим този доставчик, той трябва да предлага продукти за достъп на едро, на чиято основа всеки, който търси достъп, да може да предоставя допустимите услуги при открити, прозрачни и недискриминационни условия. Цената за достъп на едро трябва да бъде определена в съответствие с принципите, посочени в раздел 5.2.4.4.4.

200. За да се ограничи отрицателното въздействие върху конкуренцията, продължителността на схемата за ваучери за свързаност по принцип не трябва да надвишава 3 години¹²⁰. Валидността на ваучерите за индивидуални крайни ползватели не трябва да надвишава 2 години.
201. Освен това държавите членки трябва да спазват изискванията, заложиени в раздел 7, за прозрачност, докладване и мониторинг.

7. ПРОЗРАЧНОСТ, ДОКЛАДВАНЕ, МОНИТОРИНГ

7.1 Прозрачност

202. Държавите членки трябва да публикуват следната информация в базата данни за прозрачност на държавните помощи на Комисията¹²¹ (transparency award module) или на подробен уебсайт за държавна помощ на национално или регионално равнище:
- а) пълният текст на решението за одобрение на схемата за помощ или на индивидуалната помощ и разпоредбите за прилагането му или връзка към него;
 - б) информация за всяка отпусната индивидуална помощ, която надхвърля 100 000 EUR, в съответствие с приложение II.
203. Информацията, посочена в точка 202(б), трябва да бъде публикувана в срок от 6 месеца от датата на отпускане на помощта или, за помощ под формата на данъчни предимства — в срок от 1 година от датата, на която се изисква данъчната декларация¹²².
204. Държавите членки трябва да организират своите изчерпателни уебсайтове за държавна помощ, както е посочено в точка 202, по начин, който да позволява лесен достъп до информацията. За помощ, която е неправомерна, но впоследствие е счетена за съвместима, държавите членки трябва да публикуват тази информация в срок от 6 месеца от датата на решението на Комисията, с което помощта се обявява за съвместима.
205. За да е възможно прилагането на правилата за държавна помощ съгласно Договора, информацията трябва да бъде налична в продължение най-малко на 10 години от датата, на която е предоставена помощта. Информацията се публикува в незащитен формат във вид на електронна таблица, който позволява данните да бъдат ефективно търсени, извлечени, сваляни и лесно публикувани в интернет, например във формат CSV или XML. Широката общественост трябва да има достъп до уебсайта без никакви ограничения, включително без предварителна регистрация на потребител.

¹²⁰ При изключителни обстоятелства, които подлежат на оценка от Комисията, мярката за ваучери за свързаност може да бъде удължена, ако е надлежно обоснована, при условие че тя не засяга неоправдано условията за търговия до степен, която противоречи на общия интерес.

¹²¹ Функцията за публично търсене в базата данни за прозрачност на държавните помощи е достъпна на следния уебсайт: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=bg>.

¹²² Ако няма формално изискване за годишна декларация, за дата на предоставяне на помощта за целите на въвеждането ще се счита 31 декември от годината, за която е предоставена помощта.

206. Комисията ще публикува на своя уебсайт връзката към националния или регионалния уебсайт за държавна помощ, посочен в точка 202.

7.2 Докладване

207. По силата на Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета¹²³ и Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията¹²⁴ държавите членки трябва да изпращат годишни отчети до Комисията относно всяка одобрена мярка за помощ според настоящите насоки.
208. В допълнение към годишните отчети, посочени в точка 207, на всеки 2 години държавите членки трябва да изпращат доклад до Комисията, съдържащ основна информация относно мерките за помощ, одобрени според настоящите насоки, в съответствие с приложение III.

7.3 Мониторинг

209. Държавите членки трябва да водят подробна документация за всички мерки за помощ. Тази документация трябва да съдържа пълната информация, нужна за установяване на изпълнението на всички условия за съвместимост, изложени в настоящите насоки. Държавите членки трябва да съхраняват тази документация 10 години от датата на отпускане на помощта и при поискване да я предоставят на Комисията.

8. План за последваща оценка

210. С цел да се гарантира допълнително, че нарушаването на конкуренцията и търговията е ограничено, Комисията може да изиска някои схеми да подлежат на последваща оценка, за да се провери а) дали предположенията и условията, довели до решението за съвместимостта, са били изпълнени; б) ефективността на мярката за помощ с оглед на предварително определените ѝ цели; в) въздействието на мярката за помощ върху пазарите и конкуренцията, както и че не възниква неправомерно нарушаване през продължителността на схемата за помощ, което да противоречи на интересите на Съюза¹²⁵.
211. Последваща оценка се изисква само за схеми за помощ с големи бюджети на помощта, схеми с нови характеристики или когато се предвиждат значителни пазарни, технологични или регулаторни промени. Във всеки случай ще се изисква последваща оценка за схеми с бюджет за държавна помощ или осчетоводени разходи над 150 милиона евро за дадена година или 750 милиона евро за общата продължителност на такива схеми. Общата продължителност на

¹²³ Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 г. за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 248, 24.9.2015 г., стр. 9).

¹²⁴ Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 г. за прилагането от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ОВ L 140, 30.4.2004 г., стр. 1).

¹²⁵ Вж. например Решение на Комисията C(2012) 8223 final от 20 ноември 2012 г., дело SA.33671 (2012/N) — Обединено кралство — Национална широколентова схема за Обединеното кралство — Доставка на широколентов интернет Обединено кралство (ОВ C 16, 19.1.2013 г., стр. 2).

схемите включва продължителността на съответната схема и на евентуална предхождаща схема, насочена към сходна цел и географска област, считано от публикуването на настоящите насоки. Предвид целите на оценката и за да не се налага прекомерна тежест върху държавите членки, както и по отношение на проекти с по-малък размер на помощта, последващи оценки се изискват само за схеми за помощ, чиято обща продължителност надхвърля 3 години от публикуването на настоящите насоки.

212. Изискването за последваща оценка може да бъде отменено за схеми за помощ, които са непосредствен правоприемник на схема, обхващаща подобна цел и географски район, който е бил обект на оценка, представил е окончателен доклад за оценка, който съответства на одобрения от Комисията план за оценка и не е довел до отрицателни констатации. Всяка схема, при която окончателният доклад за оценка не е в съответствие с одобрения план за оценка, схемата трябва незабавно да бъде прекратена.
213. Оценката има за цел да провери дали са се осъществили хипотезите и условията, върху които се основава съвместимостта на схемата, по-специално необходимостта от мярката за помощ и ефективността ѝ с оглед на нейните общи и конкретни цели. Тя следва да оценява и въздействието на схемата върху конкуренцията и търговията.
214. По отношение на схеми за помощ, които са предмет на изискването за оценка, посочено в точка 211, държавите членки трябва да обявят проект на план за оценка, който ще представлява неразделна част от оценката на Комисията за схемата, както следва: Планът трябва да бъде обявен:
- а) заедно със схемата за помощ, ако бюджетът на държавната помощ по схемата надхвърля 150 милиона евро за дадена година, или 750 милиона евро за общата продължителност на схемата;
 - б) в рамките на 30 работни дни след всяка значителна промяна, с която бюджетът на схемата се увеличава до стойност над 150 милиона евро за всяка година, или 750 милиона евро за цялата продължителност на схемата;
 - в) за схеми, които не попадат в обхвата на буква а) или б), в срок от 30 работни дни след вписването в официалните отчети на разходите по схемата, надвишаващи 150 милиона евро за дадена година.
215. Проектопланът за оценка трябва да съответства на общите методически принципи, предоставени от Комисията¹²⁶. Държавите членки трябва да публикуват одобрения от Комисията план за оценка.
216. Последващата оценка трябва да бъде извършена въз основа на плана за оценка от експерт, независим от органа, предоставящ държавната помощ. Всяка оценка трябва да включва поне един междинен и един окончателен доклад за оценка. Държавите членки трябва да публикуват и двата доклада.

¹²⁶

Работен документ на службите на Комисията, Обща методика за оценка на държавната помощ, 28.5.2014 г., SWD(2014) 179 final, или някой от последващите документи.

217. Окончателният доклад за оценка трябва да бъде представен на Комисията своевременно, за да може тя да оцени възможното удължаване на схемата за помощ, но най-късно 9 месеца преди изтичането на срока на схемата. Този период може да бъде съкратен за схеми, при които е задействано изискването за оценка през последните 2 години от прилагането им. Точното приложно поле и условията на всяка оценка ще бъдат определени в решението за разрешаване на схемата за помощ. В уведомлението за всяка последваща мярка за помощ с подобна цел трябва да се посочи по какъв начин се вземат предвид резултатите от тази оценка.

9. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

218. Комисията ще прилага принципите, изложени в настоящите насоки, считано от деня след публикуването им в Официален вестник на Европейския съюз.
219. Комисията ще прилага изложените в настоящите насоки принципи към помощта, за която е изпратено уведомление и за която Комисията е призована да вземе решение, след датата на публикуването на тези насоки в *Официален вестник на Европейския съюз*, дори когато уведомлението за помощта е било изпратено преди тази дата.
220. В съответствие с известието на Комисията за определяне на приложимите правила при оценка на незаконосъобразната държавна помощ¹²⁷ Комисията ще прилага по отношение на незаконосъобразната помощ правилата, които са в сила по времето, когато е отпусната помощта. Следователно Комисията ще прилага принципите, изложени в настоящите насоки, ако бъде предоставена неправомерна помощ след датата на тяхното публикуване.
221. Комисията предлага на държавите членки въз основа на член 108, параграф 1 от Договора следните целесъобразни мерки:
- а) държавите членки трябва да изменят в съответните случаи съществуващите си схеми за помощ, за да ги приведат в съответствие с раздел 7.1 от настоящите насоки, в рамките на 12 месеца след публикуването им в *Официален вестник на Европейския съюз*;
 - б) държавите членки следва да изразят своето изрично и безусловно съгласие с подходящите мерки (включително измененията), предложени в буква а), в срок от 2 месеца от датата на публикуване на настоящите насоки в *Официален вестник на Европейския съюз*. При липса на отговор в рамките на 2 месеца Комисията ще приеме, че въпросната държава членка не е съгласна с предложените мерки.

¹²⁷ ОВ С 119, 22.5.2002 г., стр. 22.